

Alžbeta Brozmanová Gregorová, Tamara Fabac, Marta Hauser,
Slađana Novota, Corina Pintea, Diana Bere, Mădălina Boțu,
Agnieszka Lissowska-Lewkowicz, Anna Walas,
Boglárka Meggyesfalvi, Borbála Cecilia Hadrévy, Jana Šolcová

SERVICE LEARNINGOVÉ PROJEKTY PRÍRUČKA PRE MLÁDEŽ

Volunteering as an
Educational Opportunity

Editorky:

Tamara Fabac, Marta Hauser

Autorky:

Alžbeta Brozmanová Gregorová

Jana Šolcová

Tamara Fabac

Slađana Novota

Marta Hauser

Diana Bere

Corina Pintea

Mădălina Boțu

Agnieszka Lissowska-Lewkowicz

Anna Walas

Boglárka Meggyesfalvi

Borbála Cecilia Hadrévy

Service learningové projekty. Príručka pre mládež. 1. vydanie. Banská Bystrica: Platforma dobrovoľníckych centier a organizácií, 2022.

Recenzenti:

Valéria Markos, Annamari Dezső, Gabriela Fernandez, Olga Šlifierka, Anisoara Butuc, Isabela-Mihaela Jantea, Bogdan Palaghiciuc, Jana Kušnieriková, Jana Mojšová, Lucia Sujová, Sara Sušanj, Borbála Hadrévy, Annamari Dezső

Príručka je súčasťou projektu Volunteering as an educational opportunity/Dobrovoľníctvo ako vzdelávacia príležitosť, skrátene EDUVOL, spadajúceho pod Strategické Partnerstvo vyhlásené v rámci programu Erasmus+ 2014-2020 (ďalej len Erasmus+), ako je uvedené v zmluve č. 2019-2-SK02-KA205-002174. Projekt realizujú Platforma dobrovoľníckych centier a organizácií/ Platform of Volunteer Centers and Organizations (Slovensko), Association for Civil Society Development SMART/Združenie pre rozvoj občianskej spoločnosti (Chorvátsko), Volunteer Centre Warsaw/Varšavské dobrovoľnícke centrum (Poľsko), Önkéntes Központ Alapítvány/Nadácia dobrovoľníckych centier (Maďarsko) a Pro Vobis - National Resource Center for Volunteerism/Národné centrum zdrojov pre dobrovoľníctvo (Rumunsko).

Podpora tvorby tejto publikácie Európskou komisiou neznamená súhlas s jej obsahom. Ten vyjadruje názory autorov a Komisia nenesie zodpovednosť za akékoľvek použitie informácií v nej obsiahnutých.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Contents

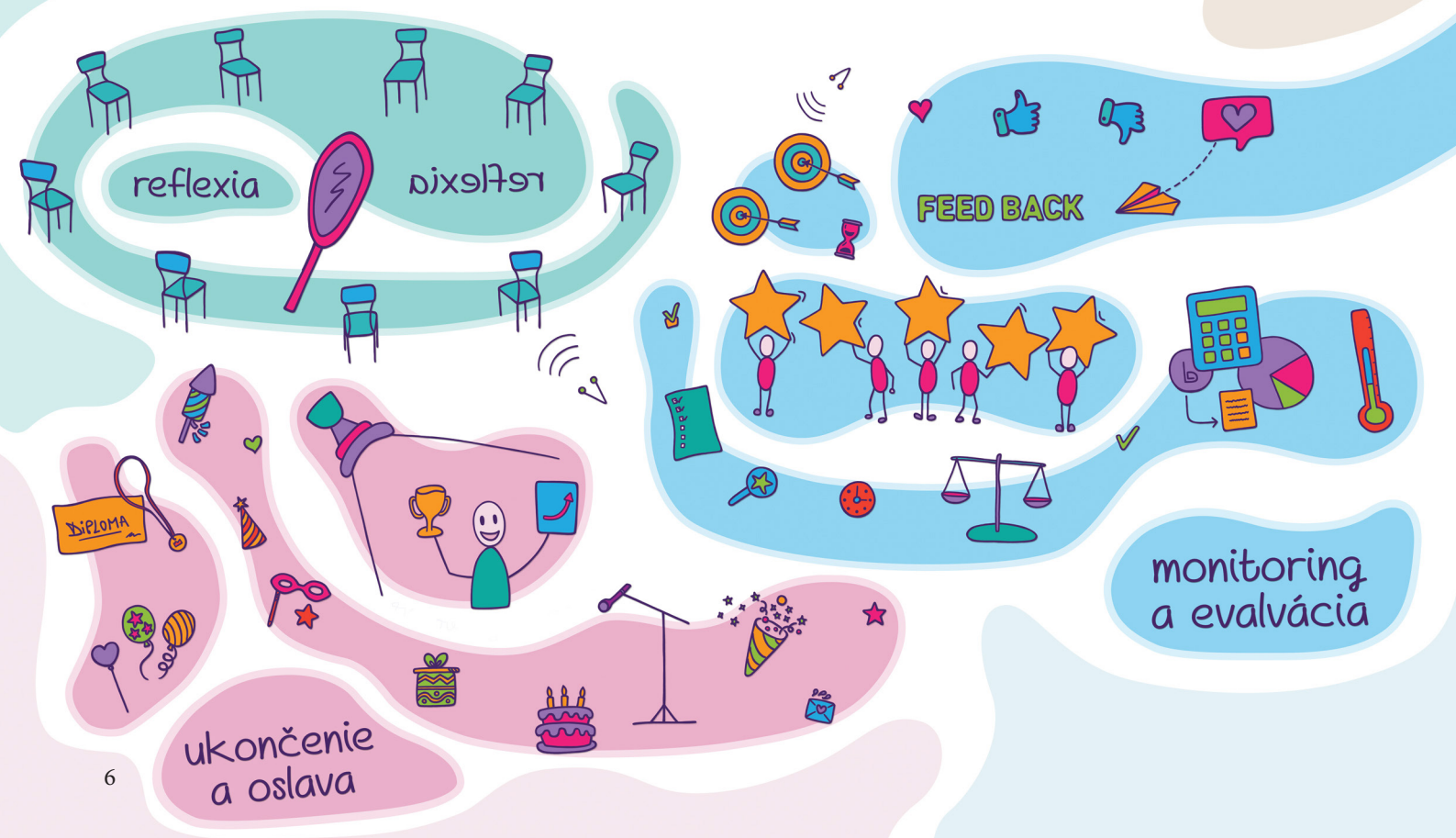
1. ČO JE SERVICE LEARNING.....	7
2. SERVICE LEARNING, DOBROVOLNÍCTVO A STÁŽ.....	8
3. PRÍNOSY SERVICE LEARNINGOVÝCH PROJEKTOV.....	9
4. SERVICE LEARNING KROK ZA KROKOM.....	11
5. PRÍPRAVA A PLÁNOVANIE.....	17
5.1. MOTIVÁCIA A OČAKÁVANIA.....	17
5.2. VYTVORTE SI TÍM.....	17
5.3. VYHODNOŤTE POTREBY KOMUNITY.....	21
5.3.1. AKO NÁJSTĚ PARTNEROV V KOMUNITE.....	27
5.4. URČITE SI CIEL(E) VÁŠHO SERVICE LEARNINGOVÉHO PROJEKTU.....	27
5.5. NAVRHNITE A NAPLÁNUJTE SI AKTIVITY.....	30
5.6. FINANCOVANIE VAŠICH SERVICE LEARNINGOVÝCH PROJEKTOV.....	35
6. REALIZÁCIA.....	36
7. MONITOROVANIE A DOKUMENTOVANIE.....	37
7.1. MONITOROVANIE.....	37
7.2. DOKUMENTÁCIA.....	38
8. HODNOTENIE.....	39
9. REFLEXIA.....	42
10. PROPAGÁCIA SERVICE LEARNINGOVÉHO PROJEKTU, KOMUNIKÁCIA.....	43
11. OSLAVA/UKONČENIE.....	46
12. PRÍKLADY DOBREJ PRAXE Z PROJEKTU EDUVOL.....	48
13. INFORMÁCIE O PARTNEROCH EDUVOL.....	53
REFERENCIE A UŽITOČNÉ ZDROJE.....	55

SERVICE LEARNING FUNGUJE

Ak sa chcete baviť so svojimi priateľmi, nevadilo by vám pomôcť miestnej komunite a navyše chcete získať nové zručnosti, potom ste pripravení na service learningové projekty.

Cieľom tejto príručky je previesť vás implementáciou service learningových projektov. Manuál je štruktúrovaný do niekoľkých kapitol, ktoré vás prevedú plánovaním, implementáciou a vyhodnocovaním service learningových projektov prínosných pre vás aj pre komunitu.

ukončenie a oslava

1. ČO JE SERVICE LEARNING

Service learning je vzdelávacia a učiacia sa stratégia, ktorá spája **plánované učenie a službu iným**. Je to **učenie sa službou v prospech iných ľudí**.

Service learning sa zameriava tak na aktivitu prospešnú pre komunitu (napr. doučovanie detí, ktorých rodiny majú problém za doučovanie zaplatiť), ako aj na vzdelávací úžitok v prospech osoby, ktorá danú činnosť vykonáva (čo ste sa naučili počas doučovania detí, no taktiež čo ste sa naučili pred aktivitou; plánovanie malého service learningového projektu).

Je to vopred plánovaná a organizovaná skúsenosť získaná poskytovaním služby, ktorá *reaguje na skutočné potreby komunity*. Service learning je teda projekt, ktorý plánujete premýšľajúc o potrebách ľudí vo vašej komunite a potom vykonávate takú dobrovoľnícku činnosť, ktorá podľa vás tieto potreby naplní. Je veľmi dôležité, aby sa tí ľudia, ktorých chcete do dobrovoľníckych aktivít zapojiť, zúčastňovali aj plánovania a v rámci svojich možností čo najviac pomáhali.

Vychádza to z vašej *aktívnej účasti* vo všetkých etapách service learningového projektu, od plánovania až po hodnotenie. Mali by ste mať pocit vlastníka service learningového projektu a konať ako líder, nielen vykonávateľ činnosti. Podľa Movement Strategy Centre/Centra vývinovej stratégie (2015) je činnosť vedená mládežou taká, pri ktorej príslušníci mladej generácie rozhodujú o tom, čo a ako sa bude robiť. Vedenie mládežou nemusí nutne znamenať „žiadnu účasť či úlohu dospelých“. „Vedenie mládežou“ skôr znamená špecifický vzťah medzi mládežou a dospelými, kde dospelí mládež podporujú pri získavaní zručností, informácií a schopnosti robiť rozhodnutia týkajúce sa organizácií, ktorých sú členmi.

Učenie je v procese service learningu veľmi dôležité. Vy a váš pracovník s mládežou premýšľajte nad tým, aké vedomosti a zručnosti by ste sa chceli a mohli cez danú aktivitu naučiť. Tiež je dôležité si stanoviť jasné ciele, lebo v nadväznosti na ne uvažujeme o dobrovoľníckych skúsenostiach. V skutočnosti môže tá istá dobrovoľnícka skúsenosť viesť k dosiahnutiu rôznych vzdelávacích cieľov.

V service learningu získava miestna komunita niečo, čo potrebuje, a vy, ktorí ste konali v prospech iných, získavate nové vedomosti, skúsenosti a kompetencie. Preto je dôležité sa presvedčiť, či bola vaša činnosť prospešná a či ste naozaj naplnili potreby ľudí, pre ktorých ste ju vykonávali.

Veľmi dôležitou súčasťou service learningu je *reflexia*. Považuje sa za proces budovania zmyslu, ktorý vás vedie cez skúsenosti orientované na komunitu a umožňuje hlbšie pochopenie vzťahov a prepojení medzi skúsenosťami a koncepciami service learningu.

Service learning môžeme považovať za druh dobrovoľníctva. Nie každá dobrovoľnícka činnosť sa však môže považovať za service learning, pretože v service learningu sa prvok učenia musí naplánovať vopred, čo znamená vytýčenie vlastných učebných cieľov, teda čo sa chcete naučiť, a to s podporou pracovníka s mládežou, ktorý tento výchovno-vzdelávací proces vedie a pomáha vám reflektovať a identifikovať vedomosti a zručnosti, ktoré ste získali.

2. SERVICE LEARNING, DOBROVOLNÍCTVO A STÁŽ

Service learning, dobrovoľníctvo a stáž/odborná prax sú podobné pojmy, keďže ich súčasťou je istý druh (neplatené) práce a učenie sa, no sú medzi nimi aj rozdiely. Pozri Tabuľku č. 1.

Tabuľka č. 1 Porovnanie service learningu, dobrovoľníctva a odbornej praxe

Service learning	Dobrovoľníctvo	Stáž/odborná prax
<p>mladí ľudia vo svojich komunitách prispievajú k riešeniu skutočných problémov a potrieb (časť service/ služba), no robia to popri získavaní konkrétnych a vopred plánovaných zručností, vedomostí a kompetencií (časť learning/učenie sa)</p> <p>účasť založená na dobrovoľnosti</p> <p>neplatená činnosť</p> <p>učenie sa cez dobré skutky v prospech iných</p>	<p>čin alebo činnosť vykonávaná jednotlivcom (individuálne alebo v skupine) pre iných ľudí, komunitu a spoločné dobro</p> <p>účasť založená na dobrovoľnosti</p> <p>neplatená činnosť</p> <p>k učeniu sa dochádza, no obvykle to nie je vopred plánované či premyslené</p>	<p>obdobie praktického štúdia a učenia sa, kedy študenti alebo praktikanti získavajú špecifické vedomosti a zručnosti týkajúce sa ich štúdia či práce</p> <p>účasť môže byť povinná</p> <p>má jasné vzdelávacie ciele vychádzajúce zo školských osnov a hodnotí sa učiteľmi alebo odborníkmi z danej oblasti</p> <p>zámer zúčastniť sa vyplýva z potreby študenta učiť sa a získavať vedomosti a zručnosti, nie z túžby slúžiť druhým</p>

ÚLOHA:

Prečítajte si príklady a rozhodnite, ktorého pojmu sa týkajú: service learning, dobrovoľníctvo či stáž. Prečo spájate jednotlivé príklady s príslušnými pojmami a aké sú medzi nimi rozdiely?

Príklad č. 1: Skupina priateľov sa jedného sobotného rána pridala k miestnej environmentálnej organizácii a vyčistila pobrežie v meste od plastového odpadu. Potom šli spolu na obed a dobre si to užili.

Príklad č. 2: Jano je členom miestnej mládežníckej organizácie. Spolu s ostatnými mládežníkmi plánujú projekt zameraný na zvyšovanie gramotnosti starších ľudí vo vidieckych oblastiach. Pracovník s mládežou z danej organizácie im robí mentora a ponúka podporu pri všetkých výzvach, najmä v súvislosti s učebnými výsledkami a cieľmi, ktoré chcú svoju činnosťou v rámci projektu dosiahnuť.

Príklad č. 3: Počas druhého semestra na vysokej škole pracoval Jano mesiac v právnickej kancelárii, kde vypomáhal s administratívnymi úlohami. Je v poslednom ročníku na právnickej fakulte a musí mesiac pracovať na plný úväzok v právnickej kancelárii. Následne má o tom napísať správu a spraviť krátky test. Nakoniec ho za to ohodnotia známku.

3. PRÍNOSY SERVICE LEARNINGOVÝCH PROJEKTOV

Service learning je veľmi užitočná metóda získavania vedomostí a zručností, no je mnoho iných prínosov vyplývajúcich z vykonávania aktivít v prospech iných ľudí, pre priamych príjemcov až po komunitu ako celok. Pozrime sa bližšie, aké výhody takáto práca prináša rôznym ľuďom/skupinám:

ČO SA DÁ ZÍSKAŤ VĎAKA SERVICE LEARNINGOVÉMU PROJEKTU:

- **vedomosti a zručnosti týkajúce sa určitej oblasti/témy,**
- **schopnosť kritického myslenia**, t. j. chápanie vzťahov medzi udalosťami, vnímanie nejasností, určenie povahy problému, schopnosť predpokladať dôsledky faktov, schopnosť hodnotiť, overovať a formulovať argumenty, kritický pohľad na vlastné presvedčenia a hodnotový systém,
- **schopnosť reflexie**, t. j. aplikovať reflexívne stratégie s cieľom lepšieho porozumenia procesov okolo nás, správania iných ľudí a vlastných reakcií (napr. prečo som sa zachoval práve takto?) a tiež lepšie uvedomenie si vlastných silných a slabých stránok, na ktorých treba pracovať,
- silnejší **pocit prepojenia s miestnou komunitou**,
- väčší **pocit kontroly**, t. j. presvedčenie, že veľa vecí v živote záleží na vás,
- **konkrétny záväzok** – úspech celého projektu si vyžaduje záväzok vo všetkých jeho fázach a tiež prevzatie zodpovednosti za konkrétne úlohy,
- **interpersonálne zručnosti**, ktoré zjednodušujú prácu a vzťahy s rôznymi ľuďmi,
- **efektívnosť konania**, čo umožňuje ľahšie dosahovanie cieľov,
- **vodcovské zručnosti**,
- lepšie **porozumenie svetu**, takže budete lepšie chápať rôzne spoločenské javy a všimnete si vzťahy medzi nimi, t. j. budete nielen vedieť, že niečo predstavuje spoločenský problém, ale budete aj rozumieť, prečo to tak je a prečo sa to nedá len tak ľahko vyriešiť,
- **pochopenie spoločenského záväzku**,
- silnejší pocit **zodpovednosti za seba aj iných**.

U mladých ľudí so špecifickými výchovno-vzdelávacími potrebami môžeme očakávať, že sa naučia najmä vnímať a pomenúvať dosiahnuté ciele a že sa naučia vykonávať konkrétne činnosti, ktoré budú užitočné v ich živote v podobných situáciách ako tie, s ktorými sa stretli pri service learningových aktivitách.

AKÉ VÝHODY PRINÁŠAJÚ SERVICE LEARNINGOVÉ PROJEKTY PRIJÍMATEĽOM JEDNOTLIVÝCH ORGANIZÁCIÍ:

- priame zapojenie do tvorby aktivít vyplývajúcich z vlastných potrieb,
- získanie vhodnej podpory pre konkrétne potreby,
- interpersonálne zručnosti vo vzťahu k tvorbe a účasti na konkrétnych aktivitách,
- silnejší pocit dôvery v komunitu,
- pocit, že ostatným na vás záleží,
- pozitívne spoločenské postoje, napr. prevzatie zodpovednosti za svoje blaho,
- vyššiu sebadôveru a schopnosť čeliť prekážkam.

AKÉ VÝHODY PRINÁŠAJÚ SERVICE LEARNINGOVÉ PROJEKTY KOMUNITĚ A KOMUNITNÝM PARTNEROM

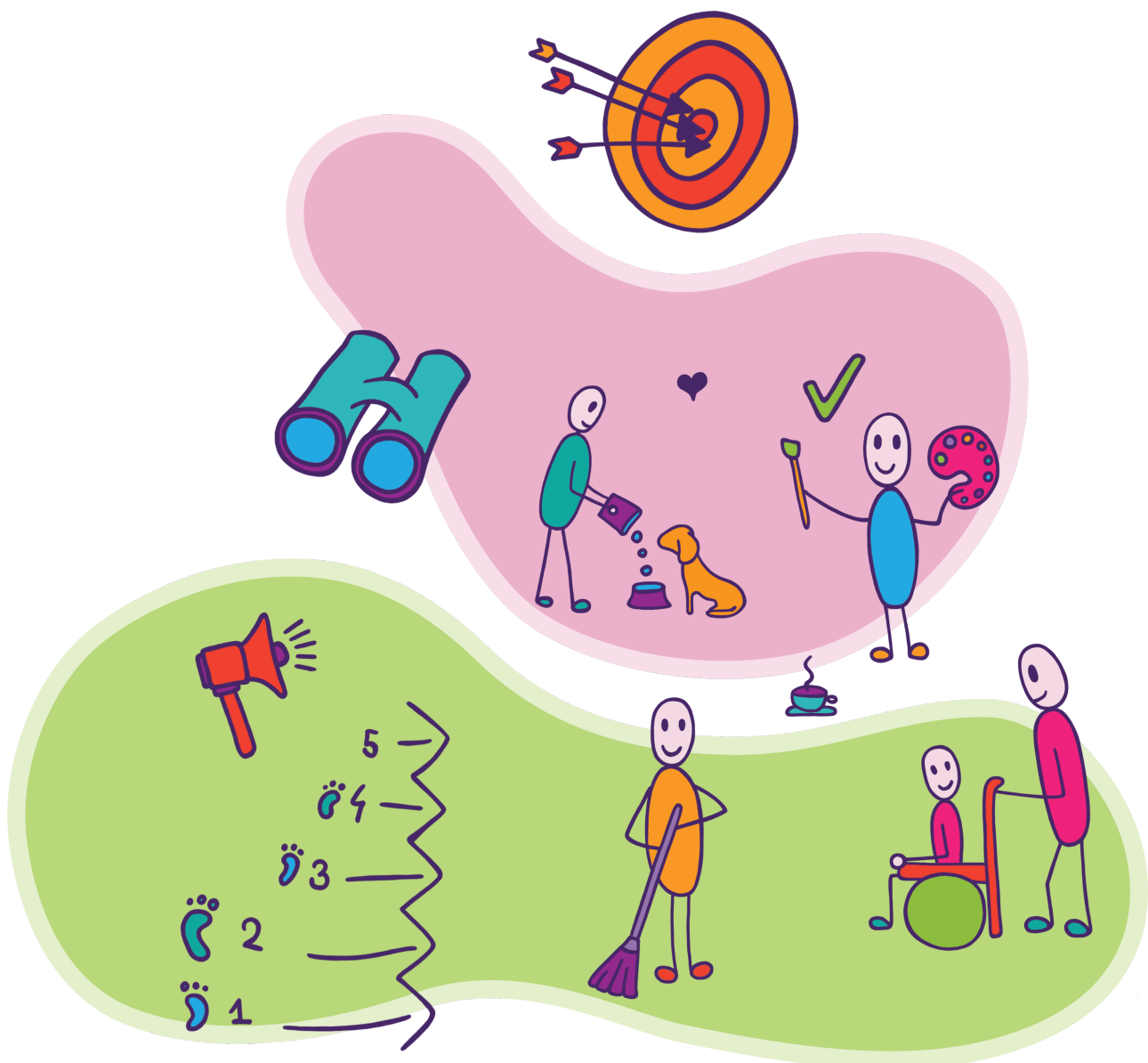
- pozitívny vplyv na osobný rozvoj a spoločenskú zodpovednosť,
- pozitívne spoločenské postoje,

- občianske aktivity, politické povedomie, prijímanie rôznych postojov,
- mieru efektívnosti vlastného konania a vedomie možnosti ovplyvňovania komunity,
- SL programy a iniciatívy poskytujú komunite dôležité ľudské zdroje naplňajúce ich vzdelávacie, ľudské, bezpečnostné a environmentálne potreby,
- rozvoj participatívnej demokracie,
- príspevok k riešeniu problémov existujúcich v praxi,
- vytváranie a udržiavanie kontaktov s mladými ľuďmi ponúkajúcimi budúce zručnosti potrebné na riešenie problémov komunity, ktorí pracujú na jednotlivých úlohách ako budúci zamestnanci a dobrovoľníci,
- odolnejšia komunita s lepšími a rýchlejšími reakciami na rôzne problémy,
- viac porozumenia pre ľudí s rôznymi problémami a ťažkosťami,
- viac porozumenia pre rôznych ľudí v komunite,
- zahrnutie ľudí so špecifickými potrebami do aktivít, nové skúsenosti, realizácia spoločných aktivít s týmito skupinami, pocit užitočnosti a sebarozvoj ľudí so špeciálnymi potrebami.

ÚLOHA:

Aké sú ďalšie možné prínosy zavádzania service learningu pre skupinu vo vašej komunite, ktorá je predmetom vášho záujmu?

4. SERVICE LEARNING KROK ZA KROKOM

Po vysvetlení podstaty a prínosov service learningu pre rôznych ľudí sa pozrieme na realizáciu service learningového projektu a na rôzne úlohy v rámci tohto procesu.

Predstavte si, že ste tím superhrdinov a vašou úlohou je zachrániť svet. Ako to urobíte? Ako sa na takúto misiu pripravíte? Aké kroky podniknete? Pri service learningu budete robiť podobné kroky ako pri príprave na záchranu sveta.

1. Príprava a plánovanie

Najprv musíte zhodnotiť **problém**. V čom spočíva? Na čo chcete reagovať? Čo chcete napraviť? Je pritom dôležité, aby mal daný problém **naozaj vplyv na vašu miestnu komunitu** a aby mu **aktivity**, ktoré plánujete vykonať, **skutočne zodpovedali**. Keď už viete, **o aký problém či potrebu ide**, môžete začať premýšľať o **cieľi vašej aktivity – čo chcete dosiahnuť?** Aký je váš plán činnosti? Čo potrebujete na jeho realizáciu? Nejaké vybavenie? Ďalšie vedomosti alebo pomoc iných? **Musíte si vytvoriť stratégiu, naplánovať rozpočet, predvídať možné ťažkosti a prijať všetky potrebné preventívne opatrenia**. Vaším cieľom v rámci service learningového projektu nie je len realizovať sociálny projekt, ale sa aj niečo naučiť. Vďaka zapojeniu sa do service learningového projektu môžete získať rôzne vedomosti a zručnosti. Preto by ste mali vedieť, čo sa chcete naučiť a zamerať sa na to. Porozprávajte sa s príslušným pracovníkom s mládežou a vytýčte si vzdelávací cieľ/ciele.

2. Realizácia

Teraz nasleduje samotná činnosť. Tá niekedy trvá kratšie, než príprava na ňu. O tento prípad pôjde, ak sa rozhodnete realizovať jednorazovú rýchlu aktivitu. Ak však usúdite, že je potrebný dlhodobejší záväzok, situácia bude odlišná.

3. Vyhodnotenie

Keď je aktivita ukončená, mali by ste si ju **znova premyslieť a zosumarizovať**. Bola vaša misia úspešná? Je problém vyriešený? Alebo šlo len o pomoc či podporu? Dávalo by zmysel v budúcnosti takúto aktivitu zopakovať? Alebo by si vyžadovala určitú modifikáciu, či dokonca úplnú zmenu?

4. Oslava/ukončenie

Nakoniec by ste mali **osláviť ukončenie misie**, a to dokonca aj v prípade, že sa všetky plány nie celkom vydarili. Je dôležité mať pocit, že misia je skončená, môžete ostatným ukázať jej výsledky a byť na ne hrdý.

V každej fáze projektu bude s vami pracovník s mládežou viesť diskusiu o tom, čo sa práve deje a pomáhať vám s dosahovaním učebných cieľov. Service learningový projekt má dva hlavné ciele – službu a vzdelávanie. Oba sú rovnako dôležité. To je aj dôvod, prečo je **reflexia** prípravy, implementácie, hodnotenia a všetkých ostatných činností taká dôležitá. Keď sa vraciate k tomu, čo ste urobili, dokážete vyvodiť príslušné závery a naučiť sa to robiť lepšie.

Nielen reflexia, ale aj **komunikácia, propagácia a monitorovanie** by mali prebiehať počas celého projektu. Na začiatku je samozrejme potrebné sa rozhodnúť pre určitý spôsob komunikácie, ktorý sa neskôr môže v prípade potreby modifikovať, no proces komunikácie prebieha počas celého projektu. To isté platí pre propagáciu – svoje nápady a aktivity budete musieť propagovať vo všetkých fázach projektu. Nezapúdajte na to.

Proces service learningu sa skladá zo 4 hlavných krokov prepojených reflexiou, komunikáciou, propagáciou a monitorovaním.

V rámci tímu si rozdeľujete úlohy a nesiete zodpovednosť za ich plnenie. Celý čas vás však podporuje pracovník s mládežou, ktorý vám pomáha s rozhodovaním o vašom zapojení do projektu a so vzdelávacími výsledkami, poukazuje na riziká bez poskytovania ich riešenia a v správnych situáciách kladie správne otázky. Nezapúdajte, že úlohou pracovníka s mládežou je vám pomáhať, tak neváhajte o túto pomoc požiadať.

TIP:

Pri realizácii vášho projektu si dobre premyslite, čo sa má diať v jednotlivých fázach: aké úlohy sa budú plniť a kto bude za ne zodpovedný. Nezabúdajte, že pracovník s mládežou vám má pomáhať s odpoveďami na vaše otázky či pochybnosti.

Príklad

Klub stolových hier pre seniorov

1. Plánovanie a príprava

Plánovanie

- Aké problémy vidíte vo svojom okolí/ bydlisku/ na pracovisku?
  - a) Trávniky sú špinavé, ľudia neupratujú po svojich psíkoch.
  - b) Množstvo seniorov, vrátane našich susedov, má veľa času, no väčšinou ho trávia osamote, keďže sa navzájom nepoznajú.
  - c) Zlý prístup do centra mesta.
  - d) Ľudia nevedia, ako správne separovať odpad.

- Ktorý z týchto problémov by ste chceli pomôcť vyriešiť?

Chceme ponúknuť zaujímavé aktivity pre seniorov, aby neboli osamelí a mohli sa navzájom spoznať.

- Akej skupiny sa daný problém týka?

Seniorov.

- Čo je pre túto skupinu charakteristické?

Ľudia nad 65 rokov, niekoľko starších manželských párov, ale aj osamelo žijúci starší ľudia.

- Aké sú potreby danej skupiny?

Myslíme si, že nemajú veľa príležitostí tráviť spolu čas alebo sa spoznať, ale potrebujeme sa aspoň s niektorými porozprávať, aby sme si to overili.

- Ako chcete tento problém vyriešiť? Máte nejaké nápady? Ktorý chcete využiť?

Premýšľali sme nad tým, čo môžeme seniorom ponúknuť, čo my sami radi robíme a ktoré aktivity by im mohli pomôcť sa navzájom spoznať. Vyšlo nám z toho jediné – stolové hry. Chceme zorganizovať klub stolových hier pre seniorov, ktorý by sa stretával každé dva týždne.

- Aké sú pozitíva a negatíva nápadu?

- a) Nevieme, či seniori radi hrajú stolové hry.
- b) Nevieme, či by chceli chodiť na stretnutia.
- c) Vieme zorganizovať klub v škole.
- d) Vieme sami seniorov naučiť rôzne hry.
- e) Vieme si požičať stolové hry zo školskej knižnice a priniesť aj svoje vlastné.

- Aký je cieľ vášho projektu?

- a) Vzájomné spoznanie sa seniorov
- b) Poskytovanie zábavy pre seniorov každé dva týždne.

- Aké zručnosti chcete získať počas realizácie tohto projektu?

- a) Organizačné zručnosti
- b) Práca v tíme
- c) Komunikačné zručnosti – komunikácia s ľuďmi rôzneho veku a vysvetľovanie pravidiel hier môžu byť náročné.

Príprava

- Ako zrealizujete svoj nápad (vytvorenie plánu / rozvrhu aktivít)?
  - a) Overenie nápadu so seniormi a možná následná modifikácia.
  - b) Dohoda na termínoch stretnutí klubu
  - c) Výber a rezervácia miestnosti v škole
  - d) Pozývanie seniorov (príprava pozvánok, plagátov a ich doručenie)
  - e) Výber hier
  - f) Výber osôb, ktorí budú viesť jednotlivé hry
  - g) Zabezpečenie nápojov počas stretnutí
  - h) Vyzbieranie príspevkov na občerstvenie počas prvého stretnutia

Na každom stretnutí:

- a) Vypožičanie hier
- b) Príprava miestnosti
- c) Privítanie seniorov
- d) Vedenie hier
- e) Upratanie miestnosti
- f) Vrátenie hier

Po poslednom stretnutí:

- a) Organizácia stretnutia, na ktorom sa porozprávame o klube a jeho aktivitách
- Ako budete komunikovať, aby ste sa navzájom informovali o aktuálnom vývoji projektu?

Vytvoríme si skupinu na Messengeri a budeme si písať

- Aké úlohy treba splniť? Ako si ich rozdelíte? (Každý by mal dostať úlohu, za ktorú bude zodpovedný.)

Príklady úloh:

- a) Overenie nápadu so seniormi a jeho prípadná modifikácia
  - b) Výber a rezervácia miestnosti v škole
  - c) Dohoda na termínoch stretnutí klubu
  - d) Výber hier
  - e) Vypožičanie hier
  - f) Zabezpečenie nápojov počas stretnutí
  - g) Vyzbieranie príspevkov na občerstvenie počas prvého stretnutia
  - h) Pozývanie seniorov (príprava pozvánok, plagátov a ich doručenie)
  - i) Príprava miestnosti
  - j) Vedenie hier (rozdelenie úloh: kto je zodpovedný za jednotlivé hry)
  - k) Upratanie miestnosti
- Potrebujete nakúpiť / požičať si nejaké materiály?

Hry – treba vybrať ktoré.

- Máte na svoju činnosť nejaký rozpočet? Ak áno, ako si ho naplánujete?

Nie.

- Chcete získať nejaké finančné prostriedky? Ako to urobíte?

Požiadame školu o nápoje na stretnutia, pri prvom stretnutí sa vyzbierame na koláč a neskôr skúsime požiadať seniorov, aby si priniesli niečo sami, napr. domáce koláčiky.

- Potrebujete (vyhľadať) nejaké odborné rady?

Od seniorov, ktorých poznáme, potrebujeme zistiť, či poznajú a majú radi nejaké hry, ktoré by sme mohli zaradiť na zoznam klubu.

- Aké problémy by ste mali konzultovať s miestnou komunitou (alebo jej zástupcom)? Ako to urobíte?

Budeme sa musieť spýtať seniorov, či by mali záujem prísť do klubu a vyzbierať potvrdenia o účasti na prvom stretnutí, aby sme vedeli, koľko ľudí máme očakávať.

- Vidíte aj nejaké riziká? S čím môžete mať ťažkosti? Ako sa môžete pripraviť na to, aby ste sa im vyhli alebo ich efektívne zvládli?
  - a) Seniorom sa nebude páčiť náš nápad a nebudú chcieť prísť.
  - b) Seniorom sa nebudú páčiť naše hry.

2. Realizácia

- Ako sa zatiaľ vyvíjajú a napredujú vaše aktivity? Podarilo sa vám dosiahnuť to, čo ste si na túto etapu naplánovali?

Etapa pozývania seniorov – vytvorili sme skupinu, ale po prvom a ďalších stretnutiach sme sa rozhodli pozývať ďalších, aby bola skupina väčšia.

- S čím ste spokojní?
  - a) Máme skupinu 12 ľudí, ktorí chodia na stretnutia pravidelne.
  - b) Ukázali sme seniorom hry, ktoré nepoznali a niektoré sa im páčili.
  - c) Podarilo sa nám zvládnuť náročnú situáciu, keď jednému zo seniorov prišlo počas stretnutia nevoľno.
- Čo išlo v tejto etape hladko a prečo?

Výber hier, nakoľko máme v tíme ľudí, ktorí sa v stolových hrách dobre vyznajú.

- Čo bolo náročné? Ako ste si s ťažkosťami poradili?

Pozývanie seniorov sa ukázalo byť náročné. Najlepšie fungovalo priame oslovenie – rozprávať sa s nimi a povzbudzovať ich, čo bolo ťažké, pretože u niektorých z nás to znamenalo nutnosť prekonať bariéru a rozprávať sa s neznámymi ľuďmi; taktiež to vyžadovalo prezentáciu nášho nápadu takým spôsobom, ktorý by ich povzbudil k účasti. Pozývali sme v dvojiciach – jeden odvážnejší a zhovorčivejší, druhý menej, no snažili sme sa, aby sa zapájali obaja/obe.

- Malo by sa v zvyšnej časti projektu niečo modifikovať?

Neplánovali sme pôvodne hrať šach, no vysvitlo, že ľudia majú záujem, takže sme šach pridali na program budúceho stretnutia.

- Čo ste sa doteraz naučili?

Naučili sme sa veľa o vysvetľovaní pravidiel. Museli sme si navzájom pomáhať. Seniori nie vždy rozumeli našim vysvetleniam.

3. Vyhodnotenie

- Podarilo sa dosiahnuť ciele projektu?

Áno. Poskytli sme seniorom zábavu, seniori sa navzájom spoznali. Vieme o tom, že niektorí sa už stretávajú aj mimo klubu stolových hier.

- Čo považujete za svoj úspech? S čím ste spokojní?

Skutočnosť, že sme počas tohto školského roka dokázali zorganizovať 9 stretnutí klubu hier a nájsť skupinu 12 ľudí, ktorí sa stretnutí pravidelne zúčastňovali.

- Čo bolo problematické? Ako ste sa s problémami/ problémovými oblasťami vysporiadali?

Vysvetľovanie pravidiel sa ukázalo byť oveľa ťažšie, než sme čakali. Pred stretnutiami sme si to museli nacvičovať. Trénovali sme aj doma, napr. sme vysvetľovali pravidlá rodičom a súrodencom.

- Zmenila niečo vaša aktivita? Čo?

a) Seniori z našej štvrte vedia o existencii klubu hier a o možnosti sa zúčastňovať stretnutí.

b) Seniori sa navzájom trochu lepšie spoznali.

c) Niektorí seniori sa spriatelili.

d) Stretli sme sa s mnohými seniormi z okolia a vnímame bližší kontakt s nimi.

- Bolo by zmysluplné zopakovať takúto aktivitu aj v budúcnosti? Alebo by si to vyžadovalo modifikáciu či úplnú zmenu?

Áno, dávalo by to zmysel. Seniori majú záujem. Tento projekt chceme zopakovať aj budúci školský rok, ale v trochu odlišnej a väčšej skupine. Plánujeme tiež počas záverečného stretnutia zorganizovať súťaže v niektorých hrách.

- Aké zručnosti ste získali/ rozvinuli si počas realizácie projektu?

Naučili sme sa veľa o vysvetľovaní pravidiel. Občas sme si museli pomáhať. Seniori nie vždy rozumeli našim vysvetleniam.

4. Oslava/ukončenie

- Ako predstavíte svoj projekt a dosiahnuté úspechy ľuďom, ktorí sa na ňom nezúčastnili?

Plánujeme záverečné projektové stretnutie, na ktoré pozveme nielen seniorov z klubu hier, ale aj iných ľudí zo školy a nášho okolia, ktorí budú mať záujem (zavesíme informačné plagáty a pozveme našich priateľov a rodičov). Počas stretnutia budeme hovoriť o našom klube, predstavíme hry, ktoré sme hrali a ktoré sa nám najviac páčili, a oznámime svoj plán pokračovať v tejto činnosti po prázdninách. Na stretnutie prinesieme koláče, ktoré upečieme my a seniori a budeme ich predávať. Zarobené peniaze si odložíme na činnosť klubu v nasledujúcom roku.

- Ktorá z vašich skúseností môže byť užitočná aj pre iných? O ktorú by ste sa chceli podeliť?

Mladí ľudia (ako my) dokážu seniorov naučiť niečo nové, čo sa im páči a pri čom sa zabavia.

- Ako oslávite ukončenie projektu?

Spolu s našim tútorom pôjdeme do escape room neďaleko odtiaľto.

5. PRÍPRAVA A PLÁNOVANIE

Každý (úspešný) projekt začína dobrým plánom.

V tejto fáze by ste mali:

- Opísať vašu motiváciu k službe a očakávania od service learningu;
- Vytvoriť pracovnú skupinu alebo tím a určiť si pravidlá tímovej práce;
- Identifikovať potreby, problémy alebo výzvy v komunite, na ktoré treba reagovať;
- Určiť si ciele činnosti a vzdelávania;
- Vypracovať a naplánovať projekt.

5.1. Motivácia a očakávania

V tejto fáze by ste sa mali zamyslieť nad svojou motiváciou k službe a nad svojimi očakávaniami. Na reflexiu môžete využiť pracovný list č. 1 Moja motivácia a očakávania.

5.2. Vytvorte si tím

Pri rozhodovaní o úlohách tímu je dôležité nezabúdať na silné a slabé stránky všetkých jeho členov a na vedomosti a zručnosti, ktoré chcú počas projektu získať. Na vytvorenie tímu a určenie tímových pravidiel využite pracovný list č. 2 Práca v tíme a č. 3 Pravidlá nášho tímu.

Pracovný list č. 1

Moja motivácia a očakávania

Zamyslite sa nad motiváciou a očakávaniami skôr, ako service learning prakticky zrealizujete.

a. Aké sú vaše skúsenosti s dobrovoľníctvom alebo inou formou služby komunite?

.....

.....

.....

.....

b. Aký je váš postoj k dobrovoľníctvu či aktivitám v prospech komunity?

.....

.....

.....

.....

c. Aká je vaša motivácia k realizácii service learningu? Prečo sa chcete zapojiť?

.....

.....

.....

.....

d. Čo očakávate od zapojenia sa do service learningového projektu?

.....

.....

.....

.....

Pracovní list č. 2

Práca v tíme

Pri budovaní tímu na realizáciu service learningovej aktivity sa zamyslíte nad odpoveďami na nasledujúce otázky:

a. Čo je najdôležitejšie pri tímovej práci? Aké sú silné stránky tímovej práce?

.....

.....

.....

.....

b. Kto v mojom okolí má rovnaké/podobné/odlišné záujmy ako ja a aký to má vplyv na vytváranie tímu?

.....

.....

.....

.....

c. Kto by mohol mať záujem so mnou spolupracovať? A kto je/nie je ochotný pracovať v tíme?

.....

.....

.....

.....

d. Aké sú roly jednotlivých členov tímu? Ktoré roly v tíme chýbajú? Mohli by tieto chýbajúce roly ovplyvniť realizáciu tímovej práce service learningovej aktivity/projektu?

.....

.....

.....

.....

Pracovný list č. 3

Pravidlá nášho tímu

V záujme efektívnej komunikácie v tíme je potrebné si ujasniť odpovede na nasledujúce otázky:

- a. Kedy, kde a ako často sa budete stretávať a diskutovať o service learningovej aktivite? Dohodnite sa na mieste, čase a dĺžke trvania týchto stretnutí. Vždy si určite termín ďalšieho stretnutia. Pri výbere miesta je potrebné vziať do úvahy počet účastníkov a ich pracovné vyťaženie. Zvážte prínos pracovníka s mládežou.

.....

.....

.....

.....

- b. Ako budete medzi sebou komunikovať mimo stretnutí? (Môžete využiť napr. email, Facebook, Dropbox či iné sociálne siete.)

.....

.....

.....

.....

- c. Kto bude robiť zápisnice zo stretnutí a ako? Budú tieto zápisnice prístupné pre všetkých? Ako sa k nim dostanete?

.....

.....

.....

.....

- d. Ako si rozdelíte úlohy a kompetencie?

.....

.....

.....

.....

5.3. Vyhodnotte potreby komunity

Je dôležité si pamätať, že najväčšiu hodnotu má realizácia service learningového projektu vychádzajúceho zo skutočných potrieb komunity, so snahou zapojiť komunitu/prijímateľov v čo najvyššej možnej miere do procesu vyhodnocovania potrieb a možných riešení.

Každý projekt, vrátane service learningového, by mal začať jasným pomenovaním potrieb, ktoré sa bude snažiť naplniť. Pri plánovaní projektu si ľudia často zamieňajú aktivity s potrebami. Zvyčajne je pre nich ľahšie či zábavnejšie premýšľať nad tým, čo by mohli urobiť, než čo je skutočná potreba/problém, ktorý treba riešiť. Aktivity sú v podstate spôsob, akým chceme naplniť potrebu či vyriešiť problém, no aby sme to dosiahli, musíme najprv vedieť, o akú potrebu či problém ide.

ÚLOHA:

Ktoré z nasledujúcich možností sa týkajú projektových aktivít a ktoré potrieb či problémov komunity? Označte X jednu odpoveď pre každú možnosť.

Vyhlásenia	Aktivita	Potreba alebo problém
1. Verejná kampaň alebo propagácia dobrovoľníctva medzi mládežou		
2. Nízka kvalita sociálnych služieb pre starších ľudí vo vidieckych oblastiach		
3. Nedostatočné povedomie miestnych obyvateľov o škodlivosti ilegálnych skládok		
4. Doučovanie detí zo základnej školy pri dosahovaní gramotnosti		
5. Nedostatočné kompetencie v oblasti aktívnej participácie v miestnej komunite		
6. Workshopy pre deti o cieľoch globálnej udržateľnosti		
7. Rekonštrukcia verejnej budovy na účely kultúrnych podujatí pre mládež		
8. Vysoká miera nezamestnanosti ľudí s postihnutím		

Potreba(-y) môžeme definovať ako nedostatok niečoho nepostrádateľného, žiaduceho či užitočného, čo sa obvykle týka problémov určitej skupiny ľudí (t. j. mládeže, ľudí s postihnutím, atď.).

Preto ak chcete plánovať a realizovať svoj projekt a posunúť sa aj do ďalšej fázy – určenia cieľov service learningového projektu – mali by ste **najprv preskúmať potreby a problémy svojej komunity a vybrať a určiť tie konkrétne potreby a problémy, ktoré sa vašim service learningovým projektom pokúsite naplniť a vyriešiť.**

V tejto fáze nezabúdajte, že najdôležitejšie je sa do komunity ponoriť, nakontaktovať komunitných aktérov (jednotlivcov, skupiny, organizácie, verejné inštitúcie, vedúce osobnosti atď.), spoznať ich konkrétne potreby a problémy, podmienky, v ktorých žijú a pracujú atď. Takto dosiahnete, že potreby a problémy, ktoré projekt rieši, nie sú výsledkom vašich domniek či subjektívneho názoru, ale sú to skutočné a objektívne okolnosti, ktoré treba nejakým spôsobom uchopiť a riešiť.

Týmto spôsobom by ste tiež mali dospieť k záveru, na ktoré potreby a problémy budete môcť vy a váš tím pomocou projektu reagovať, a to na základe relevantných kritérií (schopnosti vášho tímu, čas a iné zdroje, ktoré máte k dispozícii).

Teraz sa pravdepodobne pýtate samých seba, ako skúmať potreby a problémy v komunite. V nasledujúcej Tabuľke č. 2 nájdete niektoré najpoužívanejšie metódy hodnotenia potrieb v komunite a s komunitou.

Tabuľka č. 2 Metódy hodnotenia potrieb v komunite a s komunitou

Metóda	Vysvetlenie
<i>Prehľad o dokumentoch a údajoch</i>	Cieľom získania prehľadu o dokumentoch a údajoch je analyzovať rôzne existujúce zdroje (t. j. dokumenty, správy, dátové súbory a iné písomné materiály). Často sa stáva, že informácie potrebné na vyhodnotenie potrieb sú už zhromaždené, hoci pôvodne za iným účelom. Ministerstvá, vládne agentúry, mimovládne (MVO) a ďalšie organizácie často zbierajú a/alebo vytvárajú cenné dáta či správy, ktoré môžu nahradiť váš vlastný zber údajov pri posudzovaní potrieb. Vašou úlohou je nájsť, analyzovať a odvodiť užitočné informácie z existujúcich dokumentov, aby ste mohli robiť informované rozhodnutia a pokračovať do ďalších fáz vášho service learningového projektu.
<i>Prieskum</i>	Prieskum je metóda, ktorou je možné zbierať dáta o postojoch a názoroch konkrétnej skupiny ľudí. Týmto spôsobom sa dá dospieť k objektívnejšiemu pohľadu na potreby a problémy prijímateľov. Využitím prieskumov kombinujúcich otvorené a uzavreté otázky dokážete získať cenné kvantitatívne a kvalitatívne údaje, ktoré vám poskytnú širší a presnejší obraz problémov a potrieb prijímateľov.
<i>Rozhovor (interview)</i>	Rozhovor často poskytuje hlbší kontext, príbehy a diskusie týkajúce sa jednej či viacerých tém relevantných z hľadiska procesu posudzovania potrieb. Takýto rozhovor sa odohráva v prostredí, kde pýtajúci sa môže požiadať o zodpovedanie doplňujúcich otázok či ďalšie vysvetlenie. Rozhovory tiež poskytujú respondentom príležitosť sa oboznámiť s hodnotením potrieb a jeho cieľmi.

Zdroj: Watkins, R., West Meiers, M., Visser, Y. L. (2012). A Guide to Assessing Needs - Essential Tools for Collecting Information, Making Decisions, and Achieving Development Results/Spríevodca vyhodnocovaním potrieb – základné nástroje na zber informácií, rozhodovanie a dosahovanie dobrých výsledkov.

Pracovný list č. 4¹

Hodnotenie potrieb komunity

Čo potrebuje vaša komunita? Otázky v rámci nasledujúcich štyroch kategórií vám pomôžu to zistiť.

Médiá

Ktoré mediálne prostriedky (noviny, televízia či rozhlas) umožňujú vašej komunite dostať sa k potrebným informáciám? Zapište si možné spôsoby využitia médií pri mapovaní potrieb vašej komunity.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Rozhovor/interview

Vyberte si cieľovú skupinu, ktorá dokáže poskytnúť relevantné informácie o potrebách komunity. Môže to byť niekto zo školy, miestnej organizácie či samosprávy. Sformulujte si otázky, ktoré by ste týmto ľuďom mohli položiť.

Rozhovor s:

.....

.....

.....

.....

.....

Otázky:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1 Podľa BERGER KAYE, C.: The Complete Guide to Service Learning/Komplexný sprievodca service-leraningom. Mineapolis : Free Spirit Publishing, 2010, s. 24 – 25. ISBN 978-15-7542-345-6

Dotazník

Dotazníky sú praktické. Umožňujú zber informácií od veľkého množstva ľudí za krátky čas. Preto sa počas ich prípravy vždy zamyslíte nad nasledovnými otázkami: Akí ľudia by dotazník mali vyplniť? Na koho sa treba zamerať? Koľko vyplnených dotazníkov potrebujem ako spoľahlivý zdroj údajov? Zapište si tri dotazníkové otázky.

Komu by ste ho mali adresovať:

.....
.....
.....

Potrebný počet respondentov: .....

Otázky:

.....
.....
.....
.....
.....

Priame pozorovanie

Ako sa dajú získať informácie priamym pozorovaním? Kam by ste preto mali ísť? Čo tam môžete urobiť? Ako si zaznamenáte zistené informácie?

.....
.....
.....
.....
.....

Na základe hodnotenia vymenujte potreby komunity.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Pracovní list č. 5

Výber potreby

Pri výbere potreby/problému, na ktorý sa zameria vaša service learningová aktivita, sa snažte odpovedať na nasledujúce otázky. Pracujte individuálne, alebo v skupine.

a. Čo radi robíme?

.....

.....

.....

b. Ktoré z pomenovaných potrieb/problémov sú zaujímavé pre mňa a/alebo náš tím?

.....

.....

.....

c. S ktorou cieľovou skupinou by sme chceli pracovať?

.....

.....

.....

d. V akej oblasti chceme a vieme poskytovať zmysluplnú službu?

.....

.....

.....

e. V akej oblasti by sme chceli získať skúsenosti či rozvíjať zručnosti/kompetencie?

.....

.....

.....

f. Aké sú naše možnosti a obmedzenia pri realizácii service learningových aktivít (financie, čas, kompetencie...)?

.....

.....

.....

Pracovný list č. 6

Definovanie problému/potreby

Snažte sa získať čo najviac informácií o počiatočnom stave či o probléme, na ktorý sa idete zamerať.

a. Na akú potrebu/problém sa vaša service learningová aktivita zameriava?

---

b. Aké sú príčiny tohto problému?

---

c. Ako sa tento problém prejavuje? Čo potvrdzuje jeho existenciu?

---

d. Kedy sa problém objavil, ako dlho trvá a kedy problémová situácia eskalovala?

---

e. Kto je problémom zasiahnutý? Čo robia ľudia zasiahnutí týmto problémom? Hovoria o probléme? Ako ho vnímajú?

---

f. Čo sa už urobilo a čo sa robí v súčasnosti v snahe tento problém vyriešiť?

5.3.1. AKO NÁJŠŤ PARTNEROV V KOMUNITE

Pri plánovaní service learningových projektov sa zdefinované potreby a výsledky aktivít zaciľujú na niekoho vo vašej miestnej komunite. Môžu to byť deti so špeciálnymi potrebami, starší ľudia, opustené zvieratá, bezdomovci... ale tiež vaša komunita ako taká. Zvyčajne sa v komunite vyskytujú rôzne organizácie či inštitúcie, ktoré rôznym ľuďom poskytujú rôzne služby/aktivity, preto je dobré realizovať projekt v partnerstve s týmito organizáciami. Veľa sa dá naučiť od organizácií pracujúcich s ľuďmi, ktorých ste označili ako prijímateľov prínosov svojho projektu, ale tiež od organizácií poskytujúcich technickú podporu a zdroje, a samozrejme od samotných prijímateľov. Vždy je lepšie pracovať s prijímateľmi než pre nich, preto sa snažte zapojiť ľudí, ktorých chcete podporiť, s ohľadom na ich kapacity do celého procesu.

Ak si nie ste istí, ako nájsť správneho partnera v komunite, existuje na to niekoľko spôsobov.

- Vygoogliť – toto je prvá vec, ktorú robíme pri hľadaní čohokoľvek a môže nám pomôcť aj pri hľadaní potenciálnych partnerov; skúste hľadať cez Google, alebo vyhľadávaním v registroch rôznych združení;
- Kontaktujte miestne dobrovoľnícke/komunitné centrum – poznajú potreby komunity, disponujú všetkými dôležitými informáciami a sú súčasťou širšej siete komunitných organizácií.
- Kontaktujte miestnu mládežnícku organizáciu či informačné centrum – aj tieto organizácie mávajú v miestnej komunite veľa kontaktov, no tiež poskytujú mladým ľuďom rôzne služby, čo môže obohatiť váš vzdelávací proces.

Komunikácia s komunitnými partnermi je dôležitá. Tu je niekoľko tipov:

- **Plánovanie** – zapojte svojho komunitného partnera hneď, ako si ujasníte myšlienky. Skontrolujte, či ste správne zhodnotili potreby, alebo treba pridať niečo, čo ste si predtým nevšimli a či sú výsledky a navrhované aktivity realizovateľné. Do tejto fázy určite zapojte prijímateľov. Zakomponovanie vášho projektu do ich práce si vyžaduje strategické plánovanie a kým sa vám podarí nájsť uskutočniteľné riešenie, zrejme budete musieť urobiť nejaké kompromisy.
- **Realizácia** – zabezpečte priebežné informovanie vášho komunitného partnera o postupe vášho projektu, komunikujte s ním na pravidelnej báze. Ak narazíte na nové výzvy, informujte ho o problémoch, ktoré sa snažíte riešiť a o vami navrhovaných riešeniach.
- **Ukončenie** - zabezpečte informovanie vášho partnera o tom, čo sa vám podarilo dosiahnuť, teda o výsledkoch vášho projektu. Zapojte zástupcov a prijímateľov partnera do záverečných aktivít aj do oslavy a dajte im možnosť ohodnotiť svoju skúsenosť.

5.4. URČITE SI CIEL(E) VÁŠHO SERVICE LEARNINGOVÉHO PROJEKTU

Keď máte jasne definovanú potrebu, na ktorú sa váš service learningový projekt bude zameriavať, je čas vytýčiť si **SMART** ciele:

Specific/konkrétne – podrobné a presné

Measurable/merateľné – dosiahnutie či pokrok pri ich dosahovaní je možné merať a hodnotiť

Achievable/dosiahnuteľné – realistické vzhľadom na dostupnosť zdrojov, poznatky a čas

Relevant/relevantné – užitočné, relevantné vzhľadom na danú potrebu/problém

Time-bounded/časovo viazané - dosiahnuteľné v rámci určitého časového rámca.

Tiež nastáva čas si pomenovať pozitívne zmeny v komunite, ktoré chcete vy a váš tím dosiahnuť. V nasledujúcej tabuľke nájdete niekoľko príkladov cieľov service learningových projektov, ako aj potrieb a problémov, ktoré sa snažili vyriešiť.

Tabuľka č. 3 Potreby, problémy a ciele projektov

POTREBY/ PROBLÉMY SL PROJEKTU	Nízka kvalita sociálnych služieb pre starších ľudí vo vidieckych oblastiach	Nedostatok zručností potrebných na aktívnu účasť v miestnych komunitách u mladých ľudí	Nedostatočné chápanie trvalo udržateľného rozvoja medzi deťmi a mládežou	Nedostatočné povedomie dôležitosti recyklovania a správneho nakladania s odpadom
CIELE SL PROJEKTU	Zlepšiť kvalitu sociálnych služieb pre starších ľudí vo vidieckych oblastiach	Rozvoj zručností mladých ľudí potrebných na vytvorenie udržateľných miestnych komunít	Vytvorenie nových vyučovacích prístupov k trvalo udržateľnému rozvoju na základných školách	Zvyšovanie povedomia verejnosti o ochrane životného prostredia a správnom nakladaní s odpadom

Špecifický moment, na ktorý nesmieme zabúdať je ten, že každý SL projekt sa týka tiež učebných cieľov. Učebné ciele sú práve to, čo robí service learningovú metodiku špecifickou. Tieto ciele vyjadrujú, čo mládež (vy a váš tím) máte vedieť, čomu máte rozumieť a byť schopní predviesť po skončení vášho SL projektu. Napriek tomu, že definovanie učebných cieľov je primárne úlohou pracovníka s mládežou, mali by ste ich poznať a dokonca silno odporúčame, aby ste si určili aj svoje vlastné učebné ciele. Pokúste sa ich definovať a priebežne sa k nim vracajte tak počas realizácie, ako aj po skončení vášho SL projektu.

Keď hovoríme o cieľoch projektu, musíme spomenúť aj projektové aktivity. Aktivity sú zrejme najzaujímavejšia a najtvorivejšia časť vášho projektu, preto bude určite väčšina vašej práce zameraná na túto jeho časť. Teraz teda nastáva čas premyslieť si a naplánovať projektové aktivity, ktoré budú viesť k stanoveným cieľom. Taktiež by ste mali premýšľať nad spôsobmi ich hodnotenia, zabezpečením ich dosiahnutia po skončení projektu a vyvolaním pozitívnej zmeny v miestnej komunite. Každý projekt je samozrejme živý proces, počas realizácie ktorého sa môžu objaviť prekážky a zmeny, no použitie tohto nástroja pomôže vám, vášmu tímu aj pracovníkovi s mládežou s monitorovaním celého procesu a poskytne vám aj ďalší priestor na potrebné a včasné úpravy.

Tabuľka č. 4 Nástroj na určenie cieľov service learningového projektu a ich prepojenie s potrebou, aktivitami a hodnotením

	POTREBA/ PROBLÉM V KOMUNITE	CIELE SL PROJEKTU (Akú zmenu v komunite chcete vy a váš tím dosiahnuť?)	AKTIVITY (Ako ju dosiahnete?)	HODNOTENIE (Ako budete vy a váš tím vedieť, že sa zmena dosiahla?)
PRÍKLAD	Izolácia rómskeho obyvateľstva	Začatie spolupráce a budovanie sietí s rómskym obyvateľstvom	- Vzdelávacie aktivity (prednášky, workshopy, video projekcie) - Hudobné a kuchárske programy / stretnutia	- Hodnotenie spokojnosti cieľových skupín so začatou spoluprácou a možnosťami budovania sietí - Hodnotenie nárastu počtu príležitostí na vzájomné učenie sa, spoluprácu a sieťovanie (medzi rómskym a domácim obyvateľstvom)

Pracovný list č. 7

Ciele service learningového projektu

a. Aké sú ciele vášho service learningového projektu? Akú zmenu v komunite chcete vy a váš tím dosiahnuť? Čo chcete dosiahnuť?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b. Aké sú učebné ciele vášho service learningového projektu? Poskytne vám realizácia vybranej SL aktivity/ projektu dostatok príležitostí pre vaše vlastné vzdelávanie? Poskytne vám realizácia vybranej SL aktivity/ projektu príležitosť na uplatnenie vášho súčasného osobného aj odborného potenciálu?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c. Ako sú prepojené ciele týkajúce sa service/služby a learning/učenia?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5.5. Navrhните a naplánujte si aktivity

Ak chcete vyriešiť problém či naplniť potrebu vašej miestnej komunity, musíte si v rámci vášho service learningového projektu naplánuvať rôzne aktivity. Aktivity sú vlastne metódou na dosiahnutie cieľov service learningového projektu. Pri zvažovaní aktivít, ktoré sú pre váš service learningový projekt najvhodnejšie, musíte vziať do úvahy množstvo času, ktorý máte k dispozícii na ich realizáciu, počet členov tímu a ich schopnosti a kompetencie, ako aj ďalšie zdroje potrebné na realizáciu projektu. Snažte sa, aby aktivity, ktoré plánujete realizovať, skutočne prispievali k naplneniu stanovených cieľov projektu, t. j. aby ovplyvnili riešenie daného problému či naplnenie potreby.

Každá aktivita, ktorú vymyslíte, má svoje pod-aktivity, preto by mali byť logicky zoradené. Ak je napríklad jednou z vašich aktivít workshop, najprv by ste mali vytvoriť prihlášku, zabezpečiť s tým súvisiaci proces prihlasovania, pozvať potenciálnych účastníkov, nájsť priestory, kde sa workshop bude konať, nakúpiť materiál a/alebo občerstvenie a až potom realizovať samotný workshop. Možno budete chcieť o workshope informovať médiá alebo ostatných členov vašej komunity, takže po jeho skončení napíšete post na sociálne siete. To isté platí aj pre hlavné aktivity, premýšľajte, ktorá musí byť prvá.

Obvykle je veľa vecí, ktoré treba pri každej aktivite urobiť a zabezpečiť, preto by ste si vy a váš tím mali definovať jednotlivé ÚLOHY, tiež KTO bude za ne zodpovedný a KEDY sa príslušná aktivita bude konať. Keď to urobíte, vy a váš tím budete dobre pripravení na realizáciu SL projektu, a tiež schopní prispôbiť sa zmenám a výzvam, s ktorými sa určite stretnete.

Service learningové projekty často so sebou nesú určité náklady, napr. materiály na workshop, cestovné náklady, možno prizvanie odborníka na realizáciu časti aktivity, nákup časti vybavenia či prenájom priestorov na organizáciu podujatia. Je dôležité si tieto výdavky naplánuvať vopred, aby ste mali všetko pokryté a prípadne dostatok času na získanie peňazí z iných zdrojov, ak pôvodne plánované nestačia. Vyhľadávaním na internete alebo priamym kontaktovaním poskytovateľov môžete zistiť výšku nákladov na väčšinu vecí, ktoré si potrebujete kúpiť či požičať/prenajať. Sledovanie výdavkov je tiež dôležité, s tvorbou rozpočtu a monitorovaním minútých peňazí vám môže pomôcť jednoduchý nástroj, ktorý nájdete na konci tejto príručky.

Na plánovanie môžete využiť pracovné listy č. 8, 9, 10, 11. Na plánovanie ďalších fáz projektu môžete využiť pracovné listy v ďalších kapitolách.

Pracovní list č. 8

Plánovanie aktivít a časová os

a. Zapište si všetky aktivity potrebné na realizáciu vášho service learningového projektu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b. Stanovte si začiatok a koniec vášho service learningového projektu.

.....

.....

.....

c. Stanovte si presne, koľko času budete potrebovať na každú čiastkovú aktivitu. Zoradte tieto aktivity do rozvrhovej tabuľky.

Aktivita	Časové obdobie (napr. mesiac/týždeň)													

d. Analyzujte možné faktory, ktoré môžu byť prekážkou pri plnení vašich plánovaných aktivít (napr. problém povedať "nie", alebo veľké množstvo úloh, ktoré sa môžu vyskytnúť naraz). Analyzujte možné príčiny a riešenia.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Pracovní list č. 10

Rozpočet service learningového projektu

Pri plánovaní rozpočtu na service learningovú aktivitu sa riadte nasledujúcimi krokmi.

a. Zapište si, čo potrebujete na realizáciu každej aktivity.

Aktivita	Čo potrebujeme na jej realizáciu

b. Zapište si položky, ktoré musíte zabezpečiť podľa kategórií (napr. kancelárske potreby, občerstvenie, cestovné náklady atď.) a kvantifikujte ich finančnú hodnotu, teda množstvo peňazí potrebných na ich zakúpenie.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c. Rozhodnite, ktoré položky si dokážete zabezpečiť sami a na ktoré budete potrebovať pokrytie z iných zdrojov.

Náklady	Jednotka	Počet jednotiek	Hodnota jednotky	Celkové náklady	Vlastné zdroje (máme)	Externé zdroje

Pracovní list č. 11

Dary a sponzorstvo pri plánovaní service learningových aktivít

Pri hľadaní darcov a sponzorov pre vaše service learningové aktivity hľadajte odpovede na tieto otázky.

- a. Kde vo vašej komunite/regióne sa nachádzajú vaši potenciálni darcovia a sponzori? Ktoré firmy, organizácie a jednotlivcov by ste mohli osloviť? Máte možnosť získať zdroje od mestskej samosprávy?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- b. Akú formu daru/sponzorstva uprednostňujete? Potrebujete financie, materiál (napr. papier, tonery, lepidlo, toaletný papier, servítky), vybavenie (napr. požičanie auta, požičanie tlmočnickej alebo zvukárskej techniky a pod.) alebo priestory, občerstvenie, ľudské zdroje (napr. odbornú prácu vykonanú zadarmo v prospech aktivity/projektu, moderátora podujatia, spracovanie ekonomickej agendy, opatrovatelku detí, šoféra s autom atď.)?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- c. Ako sa skontaktujete s darcom či sponzorom (osobne alebo písomne)? Aký postup zvolíte pri osobnom stretnutí? Ako budete prezentovať zámer vašej aktivity (napr. videofilm, PowerPointová prezentácia, správa o predchádzajúcich aktivitách atď.)?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ponúkame vám jednoduchý zoznam na kontrolu plánu realizácie service learningového projektu:

- Is the community need well identified?
- Určili sme správne potrebu komunity?
- Je pre komunitu naozaj dôležitá?
- Zapojili sme komunitu do hodnotenia jej potrieb?
- Určili sme ciele služby (service)?
- Súvisia ciele služby s danou potrebou?
- Určili sme učebné (learning) ciele?
- Súvisia navzájom ciele služby a učebné ciele?
- Súvisia naplánované aktivity s cieľmi?
- Rozdelili sme zodpovednosť a úlohy v tíme?
- Urobili sme časový harmonogram?
- Máme na jednotlivé aktivity naplánovaný rozpočet?
- Máme zdroje na realizáciu projektu?
- Máme plán na monitorovanie a hodnotenie projektu?
- Máme plán na propagáciu a oslavu ukončenia projektu?

5.6. Financovanie vašich service learningových projektov

Ako už bolo v tejto príručke spomenuté, na realizáciu service learningových projektov budete často potrebovať nejakú finančnú podporu. Povzbudzujeme vás k hľadaniu možností financovania vo vašej komunite, napr. od mestskej/miestnej samosprávy, miestnych nadácií či projektov určených na financovanie podnikateľských aktivít.

Jednou z možností je Európsky zbor solidarity - projekty Solidarity. Projekt Solidarity je aktivita, ktorú môže vykonávať skupina piatich a viacerých mladých ľudí s cieľom priniesť do miestnej komunity pozitívne zmeny. Majú ju realizovať mladí ľudia v mieste svojho bydliska. Zúčastniť sa môže každý vo veku 18 až 30 rokov s trvalým pobytom v niektorej z členských krajín Európskeho zboru solidarity (všetky krajiny Európskej únie, Island, Turecko a Severné Macedónsko).

Tak ako service learningové projekty, projekty Solidarity by sa mali venovať výzvam v rámci danej komunity, no môžu tiež pomáhať pri riešení regionálnych, ba dokonca aj celonárodných problémov. Projekt môže trvať od 2 do 12 mesiacov a býva najmä na čiastočný úväzok, takže je možné ho vykonávať vo voľnom čase. Rátať môžete s projektovou podporou 500€ mesačne, pričom ide o náklady súvisiace s manažmentom a realizáciou projektu. Žiadanie o projekty Solidarity je priamočiary proces a robí sa cez webové formuláre. Vašu žiadosť posúdi národná agentúra krajiny, v ktorej žijete. O financovanie môžete žiadať samostatne, alebo si vybrať spoluprácu so skúsenejšou organizáciou.

V žiadosti sa vás budú napríklad pýtať, prečo chcete realizovať tento projekt, aký prínos bude mať pre komunitu a ktoré aktivity plánujete vykonávať počas prípravy a realizácie. Viac sa o projektoch Solidarity môžete dozvedieť tu.

6. REALIZÁCIA

Ak ste sa už rozhodli, že svoj projekt idete realizovať, pravdepodobne sa pýtate samých seba: „Ako zistím, či sa náš projekt uberá správnym smerom“?

Stačí sa len pozrieť na to, či je v súlade s princípmi kvalitného service learningového projektu. Odpovedzte si na základné otázky a určite to zistíte:

☐	Ako sme zapojení do plánovania, realizácie a hodnotenia service learningového projektu? Sme my lídri, alebo je líder niekto iný? Máme pocit, že ide o náš projekt, alebo projekt niekoho iného?	LÍDERSTVO MLADÍ ĽUDIA
☐	Ako súvisí to, čo chceme projektom dosiahnuť, s tým, čo sa chceme naučiť? Máme jasne stanovený cieľ pomoci a služby? Vieme, čo sa cez tento projekt naučíme?	CIELE POMOCI SÚVISIA S CIEĽMI UČENIA
☐	Prečo to ideme robiť? Je to, čo chceme robiť, pre komunitu skutočne potrebné? Ako sme prišli na to, že to, čo chceme robiť, je skutočne potrebné?	RADŠEJ POTREBA AKO NÁPAD
☐	Ako sú iní ľudia / komunita zapojení do projektu? Zapojili sme ich do plánovania a realizácie? Sú aktívnymi spolutvorcami projektu?	PRÁCA S KOMUNITOU /ĽUĎMI, NIE PRE KOMUNITU
☐	Ako zistíme, čo sme sa naučili v danej fáze projektu? Nechávame si čas na reflexiu či spoločné stretnutia, ktoré nám umožnia prehodnotiť ciele projektu? Rozprávame sa o tom, čo sme zažili, pochopili, naučili sa?	REFLEXIA SKÚSENOSTÍ
☐	Aký je charakter nášho projektu z časového hľadiska? Je náš projekt zameraný na ďalšie pokračovanie? Budeme v ňom môcť pokračovať aj bez našich lídrov?	SPOLOČENSKÁ ZMENA
☐	Viem povedať, čo projekt prináša mne? Čo projekt prináša našej cieľovej skupine? A komunitu?	BILANCIA PRÍNOSOV
☐	Ako sa cítíme pri plánovaní, realizácii a hodnotení service learningu? Baví nás tento projekt? Sme motivovaní v ňom pokračovať?	ZÁBAVA
☐	Vidím v budúcnosti príležitosť ďalej posunúť myšlienku projektu? Dokážem urobiť svoj vlastný projekt a naučiť sa niečo nové?	RASTÚCE NÁROKY

Ak ste odpovedali aspoň na polovicu z týchto otázok viac pozitívne ako negatívne, máme pre vás skvelú správu: **STE NA SPRÁVNEJ CESTE!**

7. MONITOROVANIE A DOKUMENTOVANIE

Keď ste si už naplánovali, čo a ako chcete svojím projektom dosiahnuť, treba ešte zariadiť, aby všetko šlo podľa vašich predstáv. V realizačnej fáze projektu je dôležité monitorovať priebeh aktivít. Monitorovanie môžeme definovať ako systematický a nepretržitý zber dát a priebežný proces s cieľom hodnotenia kvality realizácie a postupu smerom k naplneniu stanovených cieľov.

ÚLOHA:

Premýšľajte, prečo je monitorovanie pri realizácii projektu dôležité. Ako by ste ho robili vy? Aký nástroj by ste použili?

Monitorovanie a hodnotenie, keď sa robia naraz, umožňujú vykonávanie potrebných zmien vo vývoji projektu a jeho realizácii. Ak ich vnímame ako priebežný proces stanovený na začiatku projektu a vykonávaný na pravidelnej báze, umožňujú včasnú reakciu na rôzne okolnosti.

7.1. Monitorovanie

Na monitorovanie kľúčových aspektov projektu je potrebné vytvárať a využívať rôzne metódy, techniky a dokumentáciu. V kontexte service learningu je možné sledovať rôzne aspekty:

- napredovanie projektových aktivít je potrebné monitorovať s cieľom zabezpečiť ich realizáciu podľa plánu,
- či sa potreby danej skupiny/komunity napĺňajú,
- komunikáciu medzi všetkými zúčastnenými, vami a členmi vášho tímu, pracovníkmi s mládežou, príjemcami benefitov z komunity,
- tímovú prácu,
- spokojnosť rôznych ľudí zapojených do projektu,
- získané vedomosti a zručnosti.

Informácie a údaje zozbierané monitorovaním realizácie aktivít budú veľmi užitočné pri záverečnom hodnotení.

PLÁN MONITOROVANIA

Príklad plánu monitorovania

AKTIVITY	DRUH INFORMÁCIÍ	METÓDA	ZODPOVEDNÁ OSOBA	DYNAMIKA MONITOROVANIA
Zoznam všetkých projektových aktivít, každá v osobitnom riadku	Druh údajov, ktoré je potrebné zozbierať v súvislosti s realizáciou aktivít vedúcich k dosiahnutiu výsledkov	Monitorovacia technika/metóda, ktorá sa má použiť na zber dát (napr. prieskum, rozhovor, skupinový rozhovor)	Kto bude zodpovedný za zber určitých dát	Ako často sa budú požadované dáta zbierať (raz týždenne, mesačne...)

Zdroj: Novota, S. (2017) Monitoring i evaluacija - Vodič za praćenje provedbe i vrednovanje projekata. Udruga za razvoj civilnog društva SMART

7.2. Dokumentácia

S cieľom realizovať štruktúrované monitorovanie a hodnotenie aktivít vášho service learningového projektu, zabezpečiť jeho priebeh podľa plánu a predchádzať možným ťažkostiam, je potrebné zhromažďovať rôznu dokumentáciu obsahujúcu rôzne hodnotné údaje a informácie. Čo sa týka druhu dokumentácie, je dôležité si vybrať len užitočnú a potrebnú, aby ste sa nepreťažili a nestratili v množstve dát a informácií.

Existuje veľa spôsobov dokumentovania jednotlivých fáz a procesov service learningových projektov. Môžu mať rôzne formy (denník, portfólio, nástenka, projektový zakladač, blog, webová stránka atď.) a kanály (písomné, audio-vizuálne, multimédiá). Dokumentovanie by v kontexte service learningového projektu mohlo tiež zahŕňať odosielanie reportov s cieľom dokázať jeho prínosy v prospech rôznych zúčastnených strán.

Medzi najčastejšie využívané metódy a techniky zberu dát a informácií v rámci monitorovacieho a hodnotiaceho procesu patria:

- dotazníky
- rozhovory - štruktúrované, pološtruktúrované, neštruktúrované
- pozorovanie
- analýza obsahu
- štatistická analýza
- fókusové skupiny
- vyhlásenia / svedectvá / úspešné príbehy
- prípadové štúdie
- merania a testy (zručností, vedomostí)
- audio-vizuálne nahrávky

Pri práci s osobami so zdravotným postihnutím, alebo špecifickými potrebami, je potrebné prispôbiť dokumentáciu činnosti možnostiam a schopnostiam cieľovej skupiny. Môžete napríklad dokumentovať činnosť prostredníctvom zbierky fotografií, ktoré zachytávajú priebeh akcie, prezenčných listín atď.

8. Hodnotenie

V závere vášho service learningového projektu, keď sú zozbierané všetky skúsenosti, údaje a dokumentácia, je dobré urobiť záverečné hodnotenie celého procesu s využitím a analýzou všetkého, čo ste zistili počas monitorovania vášho projektu.

Hodnotenie je kľúčový aspekt každého projektu a robí sa s cieľom napraviť chyby v prospech budúcich podobných projektov, ohodnotiť posuny správnym smerom a nakoniec pristúpiť k potrebným zmenám.

ÚLOHA:

Kto by mal byť podľa vás zapojený do hodnotiaceho procesu?

Ako už bolo spomenuté, vzhľadom na špecifickosť service learningových projektov zameraných na služby (service) aj učenie sa (learning), si tieto vyžadujú hodnotenie cieľov týkajúcich sa služby komunite aj dosiahnutých učebných cieľov projektu: získané a uplatnené vedomosti a zručnosti.

Na druhej strane, hodnotenie predstavuje spätnú väzbu od rôznych strán zúčastňujúcich sa procesu service learningu. Každý projekt si vyžaduje nielen hodnotenie obsahu, ale aj samotného projektu a jeho potenciálneho účinku.

Preto sa hodnotenia môžu zúčastniť:

- a. vy a váš tím hodnotiaci pracovníkov s mládežou a komunitných partnerov;
- b. komunitný partner hodnotiaci váš tím a pracovníkov s mládežou;
- c. pracovníci s mládežou hodnotiaci komunitných partnerov;
- d. pracovník s mládežou hodnotiaci vás a váš tím;
- e. vy a hodnotiť samých seba.

Okrem dosiahnutých cieľov sa musí vyhodnotiť vplyv služby na cieľovú skupinu a na tých, ktorí ju poskytujú, skúsenosti v priebehu procesu, účasť jednotlivcov a skupín a súvisiace situácie (napr. ako sa zmenili vzťahy v komunite). Dáta a informácie zozbierané počas monitorovania nadobudnú ten správny význam, keď sa využijú pri hodnotení service learningových projektov. Zároveň sa však odporúča vyvinúť snahu o zber doplnkových údajov, najmä na účely hodnotenia (t.j. rozhovorov, fokusových skupín atď.).

Na plánovanie hodnotenia použite Pracovný list č. 12, na hodnotenie po realizácii service learningu môžete využiť Pracovný list č. 13.

Pracovní list č. 12

Plánovanie hodnotenia service learningovej aktivity

Pri plánovaní hodnotenia service learningovej aktivity hľadajte odpovede na nasledujúce otázky:

a. Koľko ľudí chcete zapojiť do projektu / aktivity?

.....

.....

.....

.....

b. Koľko a akých aktivít chcete v rámci projektu realizovať (prednášky, diskusie, exkurzie, konzultácie ...)?

.....

.....

.....

.....

c. Aká kvalitatívna zmena by mala nastať po realizácii vašej aktivity? Čo sa zmení v cieľovej skupine? Ako sa rozvinú ich vedomosti, zručnosti, postoje a kompetencie?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

d. Ako zistíte, že táto zmena nastala? Ako to budete sledovať?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Pracovní list č. 13

Hodnotiace otázky

Nasleduje niekoľko otázok, ktoré vás prevedú procesom hodnotenia vášho tímu.

a. Dosiahli ste ciele projektu?

.....

.....

.....

b. Čo považujete za svoj úspech? S čím ste spokojní?

.....

.....

.....

c. Čo bolo problematické? Ako ste si poradili s problémami / problémovými oblasťami?

.....

.....

.....

d. Zmenila vaša aktivita niečo? Čo?

.....

.....

.....

e. Dávalo by zmysel túto aktivitu zopakovať opäť v budúcnosti? Alebo si vyžaduje modifikácia či kompletnú zmenu?

.....

.....

.....

f. Aké zručnosti ste získali/rozvinuli počas realizácie projektu?

.....

.....

.....

9. REFLEXIA

Reflexia je dôležitou súčasťou service learningu a je potrebné ju vykonávať priebežne počas celého projektu. Je to proces objavovania a skúmania seba samého, svojho konania, perspektív a skúseností. Umožňuje **obzrieť sa späť, myslieť kriticky a poučiť sa zo svojej skúsenosti**. Je dôležité, aby reflexia bola pravdivá: je v poriadku, ak sa vám páčia alebo nepáčia niektoré časti vašej service learningovej skúsenosti, ak súhlasíte alebo nesúhlasíte s názormi iných účastníkov. Súčasťou reflexie môže byť uznanie a/alebo zdieľanie reakcií, pocitov, postrehov a nápadov súvisiacich s akýmkoľvek aspektom aktivity. Môže sa robiť individuálne, v dvojiciach či v skupinách, a to písaním, rozprávaním, počúvaním, čítaním, kreslením, dramatizáciou a pod.

Je veľmi dôležité sa po každej aktivite opýtať samého seba:

- Aký bol môj plán?
- Čo som reálne urobil/-a?
- Aké výsledky to prinieslo mne, tímu, s ktorým som pracoval/-a, a ostatným (napr. prijímateľom prínosov)?

Niekoľko návrhov doplnujúcich otázok pre seba:

- Čo ma táto skúsenosť naučila?
- Dupočul som sa alebo som pocítil niečo, čo ma prekvapilo?
- Ako sa moja skúsenosť líši od očakávaní?
- Ktoré predchádzajúce poznatky/sklony vo mne táto skúsenosť zmenila? Ktoré zasa posilnila?
- Ako môžem uplatniť to, čo som sa naučil/-a?
- O čom v súvislosti s týmto projektom či témou sa chcem dozvedieť viac?
- Čo ovplyvňuje spôsob, akým sa spätne pozerám na túto skúsenosť? (Cez akú optiku ju vnímam?)
- Čo som sa naučil/-a o ľuďoch/komunite?
- Ktoré sú najpálčivejšie potreby/problémy komunity?
- Ako projekt a moja účasť v ňom ovplyvnili tieto potreby?

Reflexia vám všeobecne pomôže v rámci service learningu spojiť skúsenosť s prvkom učenia, ako aj zlepšiť plánovanie ďalšieho smerovania. Taktiež môžete pouvažovať, ako v budúcnosti využiť získané poznatky a skúsenosti, napríklad v iných projektoch alebo neskôr na pracovnom trhu, či dokonca pri budúcich dobrovoľníckych aktivitách.

10. PROPAGÁCIA SERVICE LEARNINGOVÉHO PROJEKTU, KOMUNIKÁCIA

Je tu ešte jeden súbor otázok, ktoré by ste si mali položiť pri plánovaní service learningového projektu:

- Ako prezentovať váš projekt a dosiahnuté výsledky pred ostatnými ľuďmi?
- Ktoré z vašich skúseností môžu byť užitočné aj pre iných? O ktoré by ste sa mali podeliť?
- Ako oslávite ukončenie projektu tak, aby ste dali všetkým účastníkom možnosť vidieť všetky jeho výstupy a ukončili ho v pozitívnom duchu?

Žijeme v ére komunikácie. Sociálne médiá sú denne plné príspevkov prakticky o čomkoľvek, čo sa ľuďom stane, či myšlienkach, ktoré im prebehnú hlavou. Občas sa nám zdá, že je toho priveľa, no nezabúdajme, že komunikácia je stále úžasný nástroj, ktorým môžeme:

- inšpirovať ľudí svojím konaním, myšlienkami a nápismi,
- informovať ľudí o problémoch, o ktorých možno dovtedy nevedeli,
- podeliť sa o svoju vášeň a nájsť rovnako zmýšľajúcich ľudí,
- hovoriť o veciach, o ktorých sme presvedčení, a šíriť o nich povedomie,
- zohnať viac zdrojov a ľudí na riešenie problémov, ktoré odhalíme.

Prebiehajúcim procesom service learningového projektu je propagácia a komunikácia, pretože nám umožňuje **zvyšovať povedomie o problémoch v komunite a pomáha nám hľadať možné spôsoby zapojenia s cieľom tieto problémy vyriešiť**. Jedným projektom nezachránime celý svet a nemusí sa nám ani podariť dosiahnuť naplnenie danej potreby. No aj malými krôčikmi na začiatku a komunikáciou o našej činnosti smerom k čo najväčšiemu počtu ľudí **môžeme byť nakoniec “zodpovední” za veľký úspech**.

Čo môže byť predmetom komunikácie a propagácie?

- **Podrobnosti o našom projekte** – čo robíme, prečo to robíme, kto sme, aké sú naše ciele, kde je naše sídlo a kedy sa naša aktivita uskutočňuje.
- **Podrobnosti o potrebe/nedostatku** – čo a ako sme odhalili v našej komunite, prečo je to problém, kto sú prijímatelia, ktorí ľudia alebo organizácie sú zapojené a zodpovedné za riešenie, prečo by nás mal tento problém zaujímať.
- **Podrobnosti o procese** – čo robíme v určitom časovom momente, napríklad: práve sme spustili tento projekt, urobili sme prieskum, stretli sme sa s prijímateľmi prínosov, našli sme fantastických partnerov, zháňame financie, mali sme ďalšie plánovacie stretnutie, zorganizovali sme prvú aktivitu, robíme skvelé podujatie, reflektujeme svoje skúsenosti, toto sme dosiahli, narazili sme na prekážky, upravili sme naše plány, dosiahli sme naše ciele, toto sú naše výsledky atď.

Toto je samozrejme len zopár generických príkladov, ktoré vy so svojim tímom doplníte konkrétnymi údajmi o vašej skúsenosti.

S kým komunikujeme?

- s našimi priateľmi,
- s našimi rodinami,
- s našimi prívržencami,
- s ľuďmi z našej komunity,
- s prijímateľmi,
- s firmami, ktoré môžu pomôcť,

- s expertmi z relevantných oblastí,
- s administratívnymi pracovníkmi,
- so zástupcami tlače.

Ako komunikujeme?

V prvom rade sa musíme zamyslieť nad tým, či **je odkaz (o čom komunikujeme) v súlade s cieľovou skupinou (s kým komunikujeme)**. Je potrebné vyslať odkazy relevantné voči každému človeku či kategórií ľudí.

Potom musíme vymyslieť najlepší spôsob, akým k nim náš odkaz doručíme. Dobrý príbeh na Instagrame môže osloviť našich priateľov a prívržencov, ale novinári by nemuseli náš profil sledovať dostatočne často.

Ponúkame niekoľko možností, ako vyslať odkaz:

- webová stránka alebo blog,
- posty, živé vysielanie, príbehy, videá, ankety, výzvy a ďalšie druhy komunikácie na sociálnych sieťach,
- vydávanie informačných bulletinov,
- plagáty v škole, v organizácii či dokonca v meste, ak je to povolené a relevantné,
- roznášanie letákov do poštových schránok či v dave na ulici,
- osobné e-maily,
- tlačové správy, rozhovory alebo videá,
- prednášky a prezentácie na iných stretnutiach či podujatiach s relevantným publikom.

TIP:

Ako správne o niečom komunikovať? Správne je to, čo pritiahne pozornosť tých, ktorým chcete vyslať odkaz.

Ako vytvoriť chytľavý odkaz?

Dobrá správa je, že máme k dispozícii stále viac aplikácií a online nástrojov, ktoré môžu pomôcť s kreatívnou komunikáciou. [Pixlr](#) a [Google photos](#) ponúkajú slušné možnosti úpravy fotiek, no pokiaľ hľadáte hotové fotky bez licenčných poplatkov, využite [Pixabay](#).

[Picteller](#) a [Canva](#) sú skvelé nástroje na tvorbu plagátov, pozvánok, certifikátov, reportov, ale aj prezentácií, gifov a videí. Lahk sa naučíte ich používať a ponúkajú výber z veľkého množstva šablón. [Clideo](#), [Typito](#) a [YouCut](#) vám pomôžu upravovať videá a okrem toho je množstvo ďalších nástrojov či mobilných aplikácií, ktoré len musíte pohladať. Vyššie uvedené sú v čase vydania tejto publikácie aspoň čiastočne zadarmo a aj tie spoplatnené majú niekedy dobré zľavy pre mimovládky či vzdelávacie inštitúcie.

Možnosti sú nekonečné, stačí len chcieť svoj odkaz niekam doručiť.

Pracovní list č. 14

Plánovanie propagácie service learningovej aktivity

Pri plánovaní propagácie vašej service learningovej aktivity sa pokúste odpovedať na tieto otázky:

a. Čo je cieľom propagácie vašej service learningovej aktivity?

.....

.....

b. Čo je cieľová skupina propagácie (koho chcete osloviť)? Aké sú špecifiká tejto skupiny vzhľadom na propagačné aktivity (t. j. aké sú ich mediálne návyky)?

.....

.....

c. Ako chcete cieľovú skupinu osloviť? Aký nástroj propagácie si vyberiete?

.....

.....

d. Čo a kam umiestnite/publikujete? Aké povolenia sú kvôli tomu potrebné (keďže nie je dovolené umiestňovať propagačné materiály kdekoľvek, vyžaduje sa súhlas majiteľa/správcu napr. pozemku, dverí, nástenky)?

.....

.....

e. Kedy/podľa akého časového harmonogramu budete aktivitu/projekt propagovať?

.....

.....

f. Kedy, kde a kto zabezpečí propagáciu? Kto bude hovorcom/hovorkyňou? Aké budú jeho/jej kompetencie a úlohy?

.....

.....

g. Aké finančné náklady prinesie propagácia aktivity/projektu?

.....

.....

Pracovní list č. 15

Plánovanie oslavy

Pri plánovaní oslavy vašej service learningovej aktivity sa pokúste odpovedať na tieto otázky:

a. Ako predstavíme náš projekt a dosiahnuté výsledky ľuďom, ktorí sa ho nezúčastnili?

.....

.....

.....

.....

b. Ktoré naše skúsenosti môžu byť prínosom aj pre iných? O ktoré sa s nimi podelíme?

.....

.....

.....

.....

c. Ako oslávime ukončenie projektu?

.....

.....

.....

.....

12. Príklady dobrej praxe z projektu EDUVOL

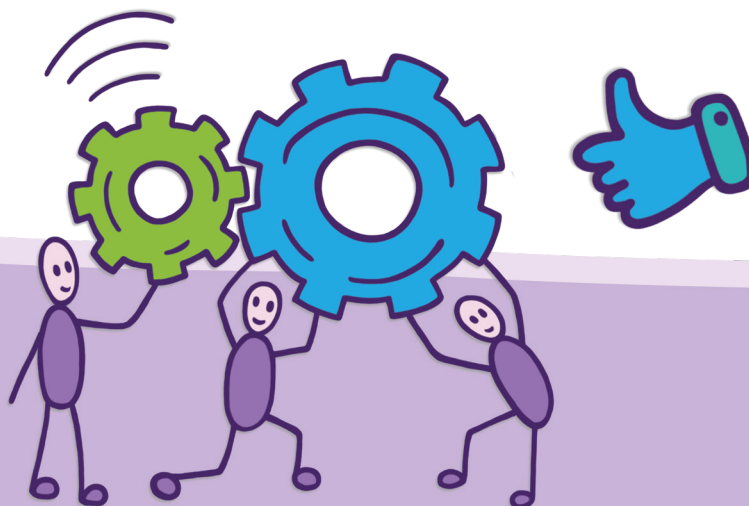
Ja a môj svet

Popis projektu: V priebehu posledných dvoch školských rokov sme všetci čelili zmenám, ktoré ovplyvňovali náš každodenný život, pocity aj vzťahy. Svet, ako sme ho poznali, začal fungovať inak. Tieto zmeny zasiahli aj náš vnútorný svet. V čase pandémie sme skúmali skupinu 51 žiakov a žiačok vo veku od 10 do 14 rokov. 33 % z nich hlásilo, že posledné dva roky často zažívali stres. Žiaci reagujú na záťažové situácie rôzne. Najčastejšie hovoria, že sa cítia nahnevaní, ale zvykne ich aj bolievať brucho, pociťujú osamelosť, v myšlienkach sa stále vracajú k tomu, čo ich stresuje, prípadne sa izolujú vo virtuálnom svete: hrajú hry, sledujú médiá a konzumujú virtuálny obsah, čo im pomáha odvieť myšlienky od toho, čo ich stresuje. Iba 29 % respondentov o svojich pocitoch hovorí s rodičmi, súrodencami, príbuznými či kamarátmi. Nemajú pocit, že o svojich pocitoch sa môžu porozprávať v škole alebo s jej zamestnancami. Cítia sa odlúčení od ostatných. Opýtaní žiaci uvádzali, že cítia potrebu meniť určité veci sami na sebe, na druhých, ale aj na svete okolo. V rámci projektu sme umožnili chorvátskym siedmakom z regiónu Gorski kotar objaviť a spoznať organizácie a odborníkov, na ktorých sa môžu v prípade potreby obrátiť. Kontaktovali sme zástupcov poradenského centra Izvor, ktoré patrí pod Červený kríž v meste Delnice. Nadviazali sme spoluprácu a absolvovali sme workshop u Tanje Jakovac, pedagogičky a psychoterapeutky, ktorá v Izvore pôsobí ako dobrovoľníčka. Po workshope sme spravili rozhovor s Tanjou Jakovac a predsedníčkou Červeného kríža v Delniciach, Snježanou Krizmanić. Žiaci sa učili, ako funguje poradenstvo a diskutovali o problematike mentálneho zdravia, ktoré je dôležitým aspektom zdravotného stavu jednotlivca. Oboznámili sa pritom s možnosťami miestnej komunity, porozprávali o nich doma a na workshopoch o nej informovali ďalších žiakov. Zoznámili sa s odborníkmi na duševné zdravie, na ktorých sa môžu v prípade potreby obrátiť.

Úloha mladých ľudí vo vedení projektu: Mladí ľudia dostali v rámci tohto projektu príležitosť viesť iných. Zamýšľali sa nad tým, ako možno vyriešiť skutočný problém či reagovať na potreby spolužiakov. Organizovali charitatívnu akciu pre poradenské centrum Izvor, chodili na workshopy, robili rozhovory s pracovníkmi Izvoru a Červeného kríža, a potom sa o svoje zistenia podelili so spolužiakmi.

Prínos pre mladých ľudí a miestnu komunitu: Účastníci zistili, aké možnosti ponúka miestna komunita, skúmali potreby prostredia, v ktorom sami žijú, a učili sa na ne reagovať. Zároveň sa učili spolupracovať a pracovať v tíme.

Mladí ľudia s účasťou v projekte vyjadrili spokojnosť a záujem o ďalšie podobné projekty.

Chcem sa starať o zvieratá

Popis projektu: Sandra má zdravotné a sociálne znevýhodnenie súvisiace s detskou mozgovou obrnou. Ukončila Združenú školu obchodu a služieb - Odbor Chovu koní. Väčšinu času trávi v byte s mamou, ktorá jej poskytuje starostlivosť. Na začiatku projektu bola veľmi nesamostatná. Nebola schopná ani zaliať si porciovaný čaj pomocou kanvice. Sandra sa zapojila do service learningového projektu, v rámci ktorého bolo jej úlohou bolo pomáhať pri starostlivosti o zvieratá v chovprodukte ZOO. Aktivity reagovali na potrebu zvyšovania jej samostatnosti Sandry komunikácie s cudzími ľuďmi, zlepšovania jej manuálnych zručností a zručností pri upratovacích a pomocných prácach a v oblasti cestovania v mestskej hromadnej doprave na miesta, kam bežne necestuje. Počas práce v ZOO prišla do kontaktu so šiestimi zamestnancami a brigádnikmi ZOO a postupne začala občas zdraviť zákazníkom. Naučila sa chodiť za zamestnancami a brigádnikmi Zoo, keď potrebovala poradiť alebo pomôcť a vysvetliť im, čo potrebuje. Sandra zvládla samostatné cestovanie do Zoo v hromadnej doprave.

Úloha mladých ľudí vo vedení projektu: Sandra má zdravotné a sociálne znevýhodnenie súvisiace s detskou mozgovou obrnou aj napriek uvedenému bola tvorkyňou svojho service learningového projektu. Spolu s asistentkou si vytvorila z individuálneho plánu vlastný projekt, na to aby sa mohla venovať tomu, čo má rada: starostlivosti o zvieratká.

Prínos pre mladých ľudí a miestnu komunitu: Postupom času si bola Sandra schopná stanoviť presné ciele učenia sa, ako aj vybaviť a realizovať pomoc v ZOO so zvieratkami. Samostatnosť nadobúdala však postupne. Od začiatku robila veľké pokroky. Pri práci je stále samostatnejšia, k zvieratám pristupuje jemne a kliečky čistí spoľahlivo. Udržiava si po sebe poriadok, vie, kam má odložiť pracovné pomôcky, upratovacie práce sa snaží robiť dočista. Stále viac komunikuje so zamestnancami prevádzky. Naučila sa dochádzať sama prostredníctvom verejnej dopravy. Momentálne Sandra zvládne svoje aktivity a všetko organizačné okolo nej zvládnuť úplne sama. Je zručnejšia, rýchlejšia v činnostiach, ako na začiatku, je na seba, podľa vlastných slov, hrdá. Dokáže si kúpiť lístok a pricestovať na pomoc so zvieratkami sama.

Zamestnanci potvrdili, že je pre nich táto skúsenosť zaujímavá, postupne sa viacerí učili, ako so Sandrou komunikovať – dať si na chvíľu dolu rúško, hovoriť na ňu priamo a jasne artikulovať.

“Uvedomil som si, že aj ľudia so zdravotným znevýhodnením môžu pracovať a že vôbec nie sú príťažou.”

Príklady
dobrej praxe

Superhrdinovia od jazera Tabacarie

Popis projektu: Tím dobrovoľníkov sa rozhodol, že zabojuje s plastovými obalmi, ktoré znečisťujú rumunské jazero Tabacarie. Jeden nadaný člen tímu pre návštevníkov parku vyrobil presvedčivé informačné nálepky. Tím ich rozdával spoločne. Dobrovoľníci a dobrovoľníčky vyrobili na podporu jazera aj fotorámik a pozývali návštevníkov, aby sa v ňom odfotili a diskutovali o problémoch súvisiacich s jazerom. Tím pomocou techniky fázovej animácie natočil video zamerané na online komunikáciu témy. Na tvorbe scenára, výrobe rekvizít a samotnom natáčaní sa podieľali všetci účastníci.

Úloha mladých ľudí vo vedení projektu: Mladých ľudí jemne usmerňoval pracovník s mládežou. Najskôr identifikovali potreby a zdroje miestnej komunity, potom začali vymýšľať projektový plán. Okrem iného realizovali dotazníkový prieskum o názoroch miestnej komunity na environmentálne problémy jazera a vytvorenie informačných a propagačných materiálov v podobe nálepiek a fotorámika. Získali 86 respondentov. Dotazníky zbierali priamo v parku od okoloidúcich, ktorých pozývali do diskusie o zámeroch projektu. Na propagáciu projektu a jeho myšlienky vytvorili technikou fázovej animácie videopríbeh. Mladí ľudia prišli s mnohými ďalšími nápadiami na projektové aktivity, napríklad naformulovať listy pre úrady a fastfoodové spoločnosti či zorganizovať podpornú petíciu, ale uvedomili si, že to je na ich projekt predsa len trochu príliš ambiciózne, a tak sa k týmto nápadom rozhodli vrátiť v budúcnosti.

Prínos pre mladých ľudí a miestnu komunitu: Dobrovoľníci a dobrovoľníčky dostali po prvýkrát príležitosť zvládnuť celý projektový manažment vo vlastnej réžii. Veľa sa pritom naučili, nabrali dôveru vo vlastné schopnosti a vyskúšali si aktívne občianstvo. V rámci tohto projektu získali cenné vedomosti o implementácii projektov, asertívnej komunikácii a aktívnom občianstve, diskutovali o svojich názoroch a dostali príležitosť uplatniť sa v tom, čo ich baví.

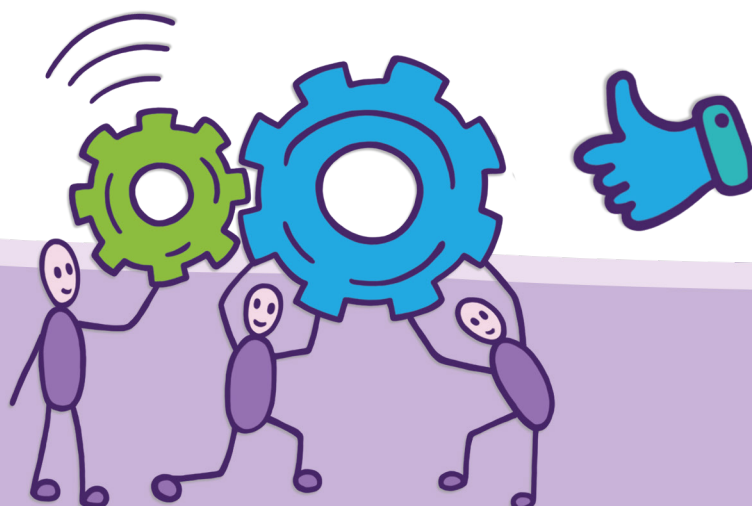
Robili osvetu a scitlivovali 250 členov miestnej komunity, aby sa viac starali o jazero a vlastné životné prostredie. Projektový tím videl, že ľudia sa k jazeru naozaj začali správať inak, miestnych občanov táto iniciatíva nadchla a snahu dobrovoľníkov ocenili.

Vyjadrenia mladých ľudí

„Naučila som sa pracovať v tíme, aktívne načúvať názorom a nápadom iných ľudí, monitorovať činnosti a riadiť sa termínmi. Naučila som sa, aké sú techniky implementácie projektu, a ako sa používajú v praxi. Tieto techniky a nástroje sa používajú na systematizáciu a konkretizáciu projektových nápadov.“

„Náš pracovník s mládežou nás previedol procesom projektovej implementácie, radil nám a poskytol nám nápady aj nástroje. Motivoval nás a povzbudzoval k správnym rozhodnutiam.“

„V budúcich projektoch sa určite zameriame na realistickejšie, dosiahnuteľné ciele a skúsime viac zapojiť komunitu.“

Sentimentálna Varšava

Popis projektu: „Sentimentálna Varšava“ je mestská hra pre varšavské rodiny, ktorú pripravili dobrovoľníci a dobrovoľníčky z nadácie Detská univerzita zaujímavej histórie.

Pätčlenný dobrovoľnícky tím pripravil dlhú prechádzkovú trasu okolo Varšavy (dá sa prejsť naraz aj po častiach). Na trase sú vyznačené zaujímavé miesta, ktoré sa v priebehu rokov výrazne zmenili, prípadne tam pôvodné objekty zanikli a nahradili ich nové. Všetky miesta na trase súvisia s tajničkou. Kto vyplní celú tajničku a zistí heslo, môže ho spolu s fotkami z prechádzky poslať na špeciálnu e-mailovú adresu a dostane certifikát.

Úloha mladých ľudí vo vedení projektu: Skupina si na začiatku projektu vybrala vedúcu Gabi, ktorá skupinu zastupovala a zodpovedala za komunikáciu s Detskou univerzitou zaujímavej histórie. Dostala povolenie brať si kľúč z recepcie a otvárať kanceláriu aj cez víkendy, v neprítomnosti zamestnancov. To bolo podstatné, pretože skupina sa v kancelárii stretávala v nedeľu ráno. Gabi prijala zodpovednosť za koordináciu procesu získavania informácií o Varšave a prípravy trasy, na ktorých sa podieľal celý tím. Keď sa v priebehu projektu ukázalo, koľko toho má Gabi na starosť, časť jej povinností prebral ďalší produktívny člen tímu, Konrad, ktorý začal koordinovať viaceré aktivity. Tím po celý čas podporoval pracovník s mládežou z varšavského Centra dobrovoľníctva. Od prázdnin skupine pomáhal s reorganizáciou a dokončením aktivít.

Prínos pre mladých ľudí a miestnu komunitu: Mladí ľudia dostali príležitosť posilniť svoje sociálne kompetencie, učili sa pracovať v tíme a rozvíjali si projektové zručnosti (plánovanie, príprava, implementácia, vyhodnocovanie, atď.). Pravidelné projektové stretnutia a skupinové diskusie mali vzdelávací aspekt. Cieľová skupina projektu bola vybraná na základe konzultácie s predsedníčkou nadácie. Dobrovoľníci a dobrovoľníčky zistili, že Detská univerzita zaujímavej histórie nemá v ponuke žiadnu aktivitu pre celú rodinu, takže rodičia a starí rodičia na deti čakajú pred triedami. Pandémia tento problém eliminovala, ale stále chýbala ponuka pre celú rodinu. Dobrovoľníci a dobrovoľníčky sa rozhodli, že to zmenia.

Varšavskú trasu nájdete tu: <https://wolontariat.waw.pl/news-5212/>

Príklady
dobrej praxe

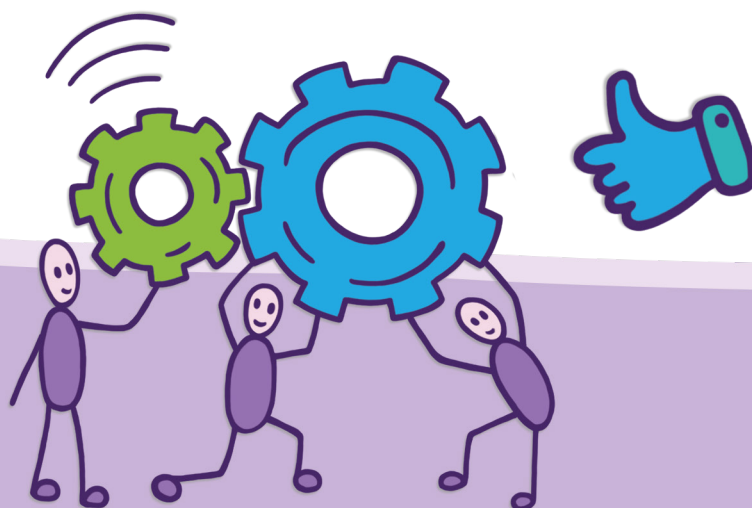
Renovácia kancelárie

Popis projektu: SCI Hungary je maďarská mimovládna organizácia pôsobiaca v oblasti sociálnej spravodlivosti, budovania komunít a interkultúrneho dialógu. Má kanceláriu v pivničných priestoroch v centre Budapešti, ale roky ju nepoužívala, lebo priestory neboli v dobrom stave a nedali sa tam robiť aktivity ako interkultúrne večery, neformálne školenia či stolné hry. Počas pandémie COVID-19 sa organizácia rozhodla, že priestor zrenovuje a opäť sa doň nastáhuje. Jedna z koordinátoriek sa po absolvovaní service learningového kurzu rozhodla, že do renovácie zapojí miestnu komunitu a dobrovoľníkov. Organizovali sa komunitné stretnutia, na ktorých mladí ľudia pivnicu vyčistili, vymaľovali a spoločne vymysleli, ako bude priestor vyzeráť. Do aktivity sa dobrovoľne zapojilo okolo 20 mladých ľudí, pričom mnohí patria medzi zahraničných dobrovoľníkov žijúcich v Budapešti. Nielenže spoločne vytvorili skutočne interkultúrny a inkluzívny komunitný priestor, ale spoluprácou, účasťou na plánovaní a spoločnými večerami po odpracovanom dni začali účel toho priestoru priamo naplňať.

Úloha mladých ľudí vo vedení projektu: Organizácia aj koordinátori renovačného projektu dali skupine veľa slobody, čo sa týka plánovania termínov stretnutí aj samotného dizajnu priestoru. Mladí ľudia si sami určovali, kedy chcú chodiť pracovať na komunitnom priestore (chodili tam aj cez víkendy), hľadali si na internete, aké nástroje budú potrebovať, a dostali na ne rozpočet. Pri dizajnovaní priestoru ich mentoroval architekt (jeden z koordinátorov) a dostali pritom veľa slobody. V starej kancelárii bolo veľa starých predmetov a často museli riešiť, čo sa ešte zide a čo treba vyhodiť. Vo všeobecnosti dostali mladí v rámci renovácie príležitosť ujať sa vedenia, prísť s iniciatívou a byť vypočutí.

Prínos pre mladých ľudí a miestnu komunitu: Pomoc od mladých ľudí miestnej komunite výrazne prospela. Nielenže pomohli domovskej organizácii čo-to ušetriť, ale zároveň tú komunitu začali sami budovať, čím vydláždili cestu ďalším členom. Tým, že na tom mieste pracovali vlastnými rukami, vytvorili si k nemu vzťah a prijali ho za svoje.

Zároveň to bola pre nich príležitosť socializovať sa s ľuďmi z rôzneho prostredia. Zatiaľ čo sa im pod rukami doslova zhmotňovali plány, trénovali konverzáciu v cudzom jazyku a zlepšovali si interkultúrne kompetencie. Rozvíjali si praktické zručnosti, učili sa nakupovať na internete, hľadať vhodné nástroje, maľovať a podobne. Najlepšie na tom je, že týmto sa projekt neskončil: teraz môžu priestor pre komunitu navštevovať ako jej členovia a užívať si plody vlastnej práce.

13. Informácie o partneroch EDUVOL

Ak potrebujete ďalšiu pomoc s vaším SL projektom alebo sa podeliť o svoje úspechy, navštívte našu webovú stránku www.eduvol.eu, alebo kontaktujte partnerov projektu uvedených nižšie.

Platforma dobrovoľníckych centier a organizácií/Platform of volunteer centres and organizations (Slovensko) bola založená v auguste 2011 a jej hlavným cieľom je podpora vytvárania prostredia priaznivého pre rozvoj dobrovoľníctva vo všetkých oblastiach a formách. Platforma spája dobrovoľnícke centrá a organizácie, ktoré pracujú s dobrovoľníkmi na Slovensku a svoje ciele napĺňa nasledovnými aktivitami: budovaním dobrovoľníckej infraštruktúry; zasadzovaním sa za právnu a ekonomickú podporu dobrovoľníckych centier a organizácií zapájajúcich dobrovoľníkov; presadzovaním finančnej podpory pre dobrovoľníctvo; začleňovaním dobrovoľníctva do právneho rámca, ktorý by mal viesť k jeho posilneniu, podporou tvorby a rozvoja pracovných pozícií dobrovoľníckych koordinátorov v rámci mimovládnych a verejných organizácií/inštitúcií, propagáciou dobrovoľníctva ako nástroja neformálneho vzdelávania; a uplatňovaním dobrovoľníctva ako nástroja prípravy pre trh práce.

Kontakty:

www.dobrovolnickecentra.sk

platforma@dobrovolnickecentra.sk

Pro Vobis - National Resource Center for Volunteering/Národné centrum zdrojov pre dobrovoľníctvo (Rumunsko) propaguje a rozvíja dobrovoľníctvo ako živý a nenahraditeľný zdroj napomáhajúci riešeniu problémov, s ktorými rumunská spoločnosť v súčasnosti zápasí. Pro Vobis bola založená v r. 1992 ako organizácia sociálnych služieb. Na základe skúseností a expertízy prameniacej z efektívneho riadenia dobrovoľníkov sa v r. 1997 Pro Vobis rozhodla vytvoriť prvé dobrovoľnícke centrum v krajine ako odnož svojej základnej organizácie. Nečakaný dopyt po službách a know-how v oblasti vedenia dobrovoľníkov prinútili Pro Vobis k príslušnej zmene poslania a stala sa prvým nezávislým a profesionálnym dobrovoľníckym centrom v Rumunsku, čím zásadne prispela k propagácii a rozvoju koncepcie dobrovoľníckych centier v krajine. Na svoje piate výročie v r. 2002 sa organizácia stala Národným dobrovoľníckym centrom Pro Vobis a teraz, oslavujúc už takmer 30 rokov svojej existencie, používa názov Národné centrum zdrojov pre dobrovoľníctvo, ktorý poukazuje na úlohu, akú zohráva v rumunskom mimovládnom sektore. Spolupracujeme s mimovládkami ochotnými a schopnými zapojiť dobrovoľníkov, ľuďmi z praxe, ktorí pracujú s dobrovoľníkmi, verejnými inštitúciami, ktoré podporujú dobrovoľníctvo, spoločensky zodpovednými firmami a masmédiami.

Kontakty:

www.provobis.ro

provobis@provobis.ro

Association for Civil Society Development/Združenie pre rozvoj občianskej spoločnosti SMART (Chorvátsko) je nezisková organizácia založená v júli 1999, vedená tímom profesionálnych školiteľov/konzultantov s rozsiahlymi skúsenosťami z chorvátskeho neziskového sektora. SMART podporuje efektívnosť a účinnosť neziskového sektora a medzisektorovej spolupráce a propaguje dobrovoľníctvo. SMART spája neformálne vzdelávanie s poradenstvom, informovaním a ovplyvňovaním verejných politík. SMART spolupracuje s občianskou spoločnosťou, verejnými inštitúciami, miestnymi a regionálnymi samosprávami, a tiež občianskymi iniciatívami založenými na princípoch zodpovednosti, aktívneho zapájania a rešpektu k odlišnostiam. SMART uplatňuje OK2015 – systém zabezpečovania kvality pre organizácie občianskej spoločnosti v Chorvátsku, dobrovoľnícke centrá v Chorvátsku a dobrovoľnícke programy neziskových organizácií. SMART svojou činnosťou posilňuje neziskové organizácie (organizácie občianskej spoločnosti, verejné inštitúcie v rôznych oblastiach, miestnu samosprávu) a zároveň uplatňuje zapájanie viacerých zainteresovaných strán (OOSky, verejné inštitúcie, miestna/štátna samospráva a obchod), čím prispieva k rozvoju občianskej spoločnosti v Chorvátsku.

Kontakty:

www.smart.hr

smart@smart.hr

ÖKA (Maďarsko) bola založená v r. 2002 ako nezávislá mimovládna organizácia s cieľom rozvíjať a koordinovať všetky snahy o zlepšenie prostredia pre dobrovoľníctvo a podporiť komunitnú participáciu v Maďarsku. V posledných rokoch koordinovala viacero miestnych, celoštátnych aj medzinárodných projektov v oblasti rozvoja a zaškoľovania dobrovoľníkov. ÖKA koordinuje sieť dobrovoľníckych centier, do ktorej sú zapojené regionálne dobrovoľnícke centrá z celej krajiny. Ako organizácia zastrešujúca celé Maďarsko má ÖKA celoštátne kontakty a zohráva hlavnú úlohu v rozvoji občianskej spoločnosti a dobrovoľníctva v Maďarsku. Má skvelé výsledky v oblasti spolupráce s mimovládkami, vládnymi orgánmi a korporáciami. Popri tradičnej práci v oblasti rozvoja a služieb (www.oka.hu, propagácia, presadzovanie a legislatívny rozvoj dobrovoľníctva, školenia dobrovoľníkov, vytvorenie siete dobrovoľníckych centier, projekty zamerané na inklúziu a rozvoj kompetencií, dobrovoľníctvo seniorov, cena za dobrovoľníctvo a publikácie) ÖKA vytvorila program komplexných dobrovoľníckych služieb pre podniky. Pri kvalitnejších programoch ÖKA ako akreditovaná školiteľská inštitúcia poskytuje školenia manažmentu v dobrovoľníctve pre akúkoľvek hostiteľskú organizáciu/inštitúciu, ktorá má záujem zlepšovať vedenie svojich programov. ÖKA je hlboko presvedčená o význame dobrovoľníctva a svoje snahy sústreďuje na zlepšovanie podmienok pre dobrovoľníkov cez legislatívu, kvalitné dobrovoľnícke programy a väčšie množstvo finančných prostriedkov pre hosťujúce organizácie. ÖKA zohrala kľúčovú rolu pri realizácii aktivít v rámci Európskeho roku dobrovoľníctva v Maďarsku.

Kontakty:

www.onkentes.hu

info@onketnes.hu

Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu/Združenie dobrovoľníckych centier (Poľsko) bolo založené v r. 1993. Prvotným cieľom združenia je podpora a rozvoj občianskej spoločnosti v miestnych komunitách. S cieľom zabezpečiť odborný charakter týchto iniciatív budujeme základy dobrovoľníctva vychádzajúceho zo systému náboru a školení dobrovoľníkov. Centrum založilo a vybudovalo dobrovoľnícke programy ako napríklad: dobrovoľníctvo v centrách sociálnej starostlivosti, dobrovoľníctvo v školách, dobrovoľníctvo zamestnancov, sieť dobrovoľníckych centier, úrad dobrovoľnej výmeny zamestnania, školenia a semináre pre dobrovoľníkov, reklamné kampane, on-line platforma spájajúca dobrovoľníkov a organizácie, dobrovoľníctvo seniorov, dlhodobé dobrovoľníctvo, dobrovoľníctvo vo Varšave, dobrovoľnícka knižnica. Centrum dobrovoľníctva slúži ako jedinečné stredisko podpory pre mimovládne organizácie a verejné inštitúcie v rozsahu organizácie programov za účasti dobrovoľníkov, organizácie školení pre dobrovoľníckych koordinátorov, poskytovania právnych konzultácií, tvorby a realizácie rozvojových stratégií dobrovoľníckej práce v miestnych komunitách.

Kontakty:

wolontariat.waw.pl

warszawa@wolontariat.org.pl

Referencie a užitočné zdroje

Berger Kaye, C. (2010). *The Complete Guide to Service Learning*. Minneapolis: Free Spirit Publishing.

Brozmanová Gregorová et al. (2019). *Cesty k dobrovoľníctvu. Metodika výchovy a vzdelávania detí a mládeže k dobrovoľníctvu*. Stupava: Platforma dobrovoľníckych centier a organizácií.

Cairn, R. (2003). *Partner power and service learning - Manual for community-based organizations to work with schools*. Minneapolis: ServeMinnesota. Retrieved from: <http://roserbatlle.net/wp-content/uploads/2009/06/partner-power-and-service-learning1.pdf>.

Centre for Community Engagement (2010). *Service Learning Curriculum Development Resource Guide for Faculty*. Retrieved from: <https://www.usf.edu/engagement/documents/resourceguideforfacultyrev-11-05-10.pdf>.

Furco, A. (1996). Service learning: A balanced approach to experiential education. *Expanding Boundaries: Serving and Learning*, 1, 1-6.

McLeod, S. A. (2017). *Kolb - learning styles and experiential learning cycle*. Simply Psychology. Retrieved from: <https://www.simplypsychology.org/learning-kolb.html>.

Movement Strategy Centre (2015)

Novota, S. (2017), *Monitoring i evaluacija - Vodič za praćenje provedbe i vrednovanje projekata*. Rijeka: Udruga za razvoj civilnog društva SMART.

Regina, C., Ferrara, C. (2017). *Service learning in Central and Eastern Europe - Handbook for Engaged Teachers and Students*. Ciudad Autónoma de Buenos Aires: CLAYSS. Retrieved from: http://www.clayss.org.ar/04-publicaciones/SL-EE_nov17.pdf.

University of Michigan-Flint (2013). *Service learning Manual for Faculty*. Retrieved from: https://www.umflint.edu/sites/default/files/groups/University_Outreach/assets/serv-learn-manual-faculty.pdf.

Watkins, R., West Meiers, M., Visser, Y.L. (2012). *A Guide to Assessing Needs - Essential Tools for Collecting Information, Making Decisions, and Achieving Development Results*. Washington, DC: World Bank. Retrieved from: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/2231/663920PUB0EPI00essing09780821388686.pdf?sequence=1>.

Iné zdroje:

<https://programas.cee.clayss.org/es/programa-cee/bienvenidos>

<https://www.eoslhe.eu/>

www.slihe.eu

Názov:

Service learningové projekty. Príručka pre mládež.

Editorky:

Tamara Fabac, Marta Hauser

Autorky:

Alžbeta Brozmanová Gregorová

Jana Šolcová

Tamara Fabac

Slaďana Novota

Marta Hauser

Diana Bere

Corina Pinte

Mădălina Boțu

Agnieszka Lissowska-Lewkowicz

Anna Walas

Boglárka Meggyesfalvi

Borbála Cecilia Hadrévy

Rozsah: 3,5 Autorského hárku

Rok vydania: 2022

Vydavateľ: Platforma dobrovoľníckych centier a organizácií

Miesto vydania: Banská Bystrica

ISBN 978-80-974194-1-7
(tlačná verzia)

ISBN 978-80-974194-2-4
(on-line verzia)